

24- 25-26-27-28
Handelingen 29 · 30 · 31- 32 - 33 · 34

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1990-1991

Vergaderingen van januari 1991

ACTUELE INTERPELLATIES

ACTUELE VRAGEN

BEGROETING BUITENLANDSE DELEGATIE

FONDS VOOR PREVENTIE EN SANERING INZAKE LEEFMILIEU EN NATUUR

INTERPELLATIES

NIET-UITZENDEN VAN EEN BRT-AFLEVERING BETREFFENDE DE REPRESSIE

OPVOEDING TOT RELATIEBEKWAAMHEID

OVEREENKOMST TUSSEN HET VLAAMSE GEWEST EN DE NV AQUAFIN

STATUUT BRT

UITVOERING VAN HET MAASDIJKENPLAN

VERONTREINIGING DOOR MESTSTOFFEN

VERZOEKSCHRIFTEN

VLAAMSE DIENST VOOR DE BUITENLANDSE HANDEL

VLAAMSE INSTELLING VOOR TECHNOLOGISCH ONDERZOEK

VLAAMS INSTITUUT VOOR DE BEVORDERING VAN HET WETENSCHAPPELIJK-
TECHNOLOGISCH ONDERZOEK IN DE INDUSTRIE

VORMING EN BEGELEIDING VAN ZELFSTANDIGEN EN KMO's

Inhoud

Nr. 24   **Maandag 7 januari 1991**

Berichten van verhindering, blz. 829

Samenstelling van een Commissie

Wijziging onder de plaatsvervangende leden, blz. 829

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en de NV Aquafin, blz. 829

Sprekers : de heren A. Denys, L. Hancké, J. Timmermans, J. Geysels, Minister T. Kelchtermans, de heren Jozef Bosmans, G. Verhaegen

Motie van aanbeveling, blz. 845

Interpellatie van de heer J. Dufaux tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de oprichting van een Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, blz. 845

Sprekers : de heren J. Dufaux, J. Cuyvers, Minister T. Kelchtermans

Interpellatie van de heer W. Peeters tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het niet-uitzenden van een BRT-aflevering betreffende de repressie

Interpellatie van de heer G. Annemans tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het niet-uitzenden van een BRT-aflevering betreffende de repressie, blz. 847

Sprekers : de heren W. Peeters, W. Luyten, G. Annemans, Minister P. Dewael, de heren L. Hancké, G. Verhaegen

Motie van aanbeveling, blz. 855

Interpellatie van mevrouw N. Maes tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de weerslag van de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs op het aantal inschrijvingen in de Nederlandstalige muziekacademies in Brussel, blz. 855

Verdaagd

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over het Erasmusproject, blz. 855

Sprekers : de heer E. Van Vaerenbergh, Minister D. Coens

Interpellatie van mevrouw F. Brepoels tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de uitbreiding van de Franstalige school in Sint-Martens-Voeren

Interpellatie van de heer G. Annemans tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de politiek van de Vlaamse Executieve in Voeren, blz. 858

Sprekers : mevrouw F. Brepoels, de heren G. Annemans, W. Luyten, Minister D. Coens, Minister G. Geens

Interpellatie van de heer E. Beysen tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de omzetting van de eindejaarspremie van leraren en ambtenaren in maaltijdcheques
Verdaging, blz. 863

Interpellatie van de heer G. Verhofstadt tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over het niet-instellen van een annulatieberoep bij het Arbitragehof inzake de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen
Verdaging, blz. 863

Regeling van de werkzaamheden, blz. 863

Verzoekschriften, blz. 863

Nr. 25   **Dinsdag 8 januari 1991**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 865

Ontwerp van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 865

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 865
Intrekkingen, blz. 865

Verslagen

indiening, blz. 866

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 866

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 866

Ontwerp van decreet tot oprichting van het Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur als Gewestdienst met Afzonderlijk Beheer
— 408 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 6

Algemene bespreking, blz. 866

Sprekers : de heer F. Aerts, verslaggever, de heren J. Caudron, E. Vandebosch, J. Timmermans, J. Geysels, Minister T. Kelchtermans

Artikelsgewijze bespreking, blz. 874

Sprekers : de heer J. Geysels, Minister T. Kelchtermans

Ontwerp van decreet inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen
— 423 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 6

Algemene bespreking, blz. 877

Sprekers : de heren E. Vandebosch, M. Capoen, A. Van Nevel, verslaggever, J. Cuyvers, Minister T. Kelchtermans

mans, de heren E. De Groot, J. Timmermans, J. Van Looy

Regeling van de werkzaamheden, blz. 888

Nr. 26   **Dinsdag 8 januari 1991**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 889

Samenstelling van een Commissie, blz. 889

Wijziging onder de plaatsvervangende leden

Ontwerp van decreet inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen
— 423 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 6

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 889

Sprekers : de heren J. Van Looy, J. Timmermans, Minister T. Kelchtermans

Artikelsgewijze bespreking, blz. 897

Sprekers : de heren J. Cuyvers, J. De Seranno, Minister T. Kelchtermans

Ontwerp van decreet betreffende de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek

— 425 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 4

Algemene bespreking, blz. 914

Sprekers : de heer F. Aerts, verslaggever, de heer J. Laverge, Minister N. De Batselier

Artikelsgewijze bespreking, blz. 917

Ontwerp van decreet tot oprichting van de Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel

— 426 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 5

Algemene bespreking, blz. 922

Sprekers : mevrouw M.-P. Kestelijn-Sierens, verslaggever, de heer J. Laverge, Minister N. De Batselier, de heren W. Luyten, A. Denys, G. Janzegers, P. Deprez, G. Annemans, W. Verreycken

Artikelsgewijze bespreking, blz. 935

Regeling van de werkzaamheden, blz. 939

Nr. 27   **Woensdag 9 januari 1991**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 941

Ontwerp van decreet betreffende de oprichting van een Vlaams Instituut voor de

bevordering van het wetenschappelijk-technologisch onderzoek in de industrie — 427 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 4

Algemene bespreking, blz. 941

Sprekers : de heer F. Aerts, verslaggever, de heren J. Laverge, H. Candries, G. Verhaegen, Minister N. De Batselier

Artikelsgewijze bespreking, blz. 948

Ontwerp van decreet betreffende de vorming en de begeleiding van de zelfstandigen en de kleine en middelgrote ondernemingen — 428 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 4

Algemene bespreking, blz. 952

Sprekers : mevrouw M.-P. Kestelijn-Sierens, verslaggever, de heer J. Laverge, mevrouw L. Nelis-Van Liedekerke, de heer H. Candries, Minister N. De Batselier

Artikelsgewijze bespreking, blz. 960

Beleidsbrief Opvoeding tot relatiebekwaamheid

— 379 (1990-1991) — Nrs. 1 en 2

Bespreking, blz. 971

Sprekers : de heer F. Sarens, verslaggever, de heer G. Janzegers, verslaggever

Regeling van de werkzaamheden, blz. 973

Nr. 28   **Woensdag 9 januari 1991**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 975

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer G. Janzegers tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de heropening van de vetsmelterij-beenmaaldery Baert-Verlee in Rillaar, blz. 975

Actuele vraag van de heer J. Geysels tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de werkingsproblemen bij OVAM ten gevolge van de inwerkingtreding van het decreet betreffende het bestuurlijk beleid, blz. 976

Actuele vraag van de heer J. Cuyvers tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de overtreding van TALUFT-normen voor stofhinder in de Gentse Kanaalzone, blz. 978

Actuele vraag van de heer J. Laverge tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over mogelijke problemen bij de uitbreiding van de Vlaamse school in Komen, blz. 979

Actuele vraag van de heer R. Van Hooiland tot de heer L. Van den Bossche, Ge-

meenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over het imago van de Vlaamse administratie naar aanleiding van een VTM-uitzending, blz. 980

Actuele vraag van de heer G. Janzegers tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de voorgenomen ontslagen bij Sylvania GTE in Tienen en Philips in Leuven, blz. 981

Actuele interpellatie (Regl. art. 77)

Actuele interpellatie van de heer M. Didden tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over het uitblijven van de uitvoering van het bestaande Maasdijkenplan, blz. 982

Sprekers : de heer M. Didden, Minister J. Sauwens

Motie van aanbeveling, blz. 984

Beleidsbrief Opvoeding tot relatiebekwaamheid

- 379 (1990-1991) — Nrs. 1 - 3

Bespreking (Voortzetting), blz. 984

Sprekers : mevrouw A. Leysen, de heren E. Baldewijns, E. Van Vaerenbergh, Minister D. Coens

Motie van aanbeveling, blz. 990

Ontwerp van decreet tot oprichting van het Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur als Gewestdienst met Afzonderlijk Beheer

— 408 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 6

Aangehouden stemmingen, blz. 990

Hoofdelijke stemming, blz. 991

Ontwerp van decreet inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen

— 423 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 6

Aangehouden stemmingen, blz. 991

Hoofdelijke stemming, blz. 1001

Ontwerp van decreet betreffende de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek

— 425 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 4

Aangehouden stemmingen, blz. 1002

Hoofdelijke stemming, blz. 1003

Ontwerp van decreet tot oprichting van de Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel

— 426 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 5

Aangehouden stemmingen, blz. 1004

Hoofdelijke stemming, blz. 1008

Ontwerp van decreet betreffende de oprichting van een Vlaams Instituut voor de bevordering van het wetenschappelijk-technologisch onderzoek in de industrie - 427 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 4

Aangehouden stemmingen, blz. 1009

Hoofdelijke stemming, blz. 1009

Ontwerp van decreet betreffende de vorming en de begeleiding van de zelfstandi-

gen en de kleine en middelgrote ondernemingen

— 428 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 3

Aangehouden stemmingen, blz. 1010

Hoofdelijke stemming, blz. 1012

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1013

Nr. 29   **Dinsdag 22 januari 1991**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1015

Samenstelling van een Commissie, blz. 1015

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer J. Timmermans tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de noodzakelijkheid van een algemeen MER-decreet, blz. 1015

Sprekers : de heren J. Timmermans, E. Gryp, Minister T. Kelchtermans

Interpellatie van de heer Jozef Bosmans tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de maximaal toelaatbare concentraties van reststoffen in het leidingwater, blz. 1019

Sprekers : de heren Jozef Bosmans, J. Dufaux, E. Gryp, Minister T. Kelchtermans

Interpellatie van de heer E. Gryp tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de uitvoering van het milieuvergunningdecreet, blz. 1024

Sprekers : de heren E. Gryp, E. Vandebosch, J. Timmermans, Minister T. Kelchtermans

Motie van aanbeveling, blz. 1029

Interpellatie van de heer J. Cuyvers tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de bijsturing van het Afvalstoffenplan 1991-1995, blz. 1029

Ingetrokken

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1029

Interpellaties (Regl. art. 76) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer J. Timmermans tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de vaststelling van het Afvalstoffenplan 1991-1995

Interpellatie van de heer I. Egelmeers tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het milieubeleid in de Rupelstreek, blz. 1029

Sprekers : de heren J. Timmermans, I. Egelmeers, E. Vandebosch, E. Van Vaerenbergh, J. Geysels, F. Cauwenberghs, mevrouw M. Vogels, Minister T. Kelchtermans

Motie van aanbeveling, blz. 1038

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1038

Nr. 30   **Dinsdag 22 januari 1991**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1039

Interpellaties (Regl. art. 76) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer G. Verhofstadt tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over het niet-instellen van een annulatieberoep bij het Arbitragehof inzake de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen, blz. 1039

Verdaagd

Interpellatie van mevrouw N. Maes tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de weerslag van de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs op het aantal inschrijvingen in de Nederlandstalige muziekacademies in Brussel, blz. 1039

Sprekers : mevrouw N. Maes, Minister D. Coens, de heer W. De Vlieghe-re

Motie van aanbeveling, blz. 1044

Interpellatie van de heer E. Beysen tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de omzetting van de eindejaarspremie van leraren en ambtenaren in maaltijdcheques

Interpellatie van de heer W. De Vlieghe tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over het gebruik van maaltijdcheques als eindejaarspremie voor ambtenaren

Interpellatie van de heer L. Peeters tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over het gebruik van maaltijdcheques door de Executieve, blz. 1044

Sprekers : de heren E. Beysen, W. De Vlieghe, L. Peeters, J. De Roo, Minister L. Van den Bossche, de heer J. Geysels

Interpellatie van de heer R. Garcia tot de

heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de subsidiëring van het Centrum voor Levens- en Gezinsvragen SJERP van de Vrije Universiteit Brussel, blz. 1054

Sprekers : de heren R. Garcia, E. Van Vaerenbergh, Minister J. Lenssens

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over het toezicht van de Vlaamse Executieve op de facilititeitengemeenten, blz. 1057

Sprekers : de heer E. Van Vaerenbergh, Minister L. Van den Bossche

Interpellatie van de heer L. Peeters tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de overdracht van het personeel van de NV Zeekanaal en Haveninrichtingen van Brussel naar de Gewesten, blz. 1060

Sprekers : de heer L. Peeters, Minister J. Sauwens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1063

Nr. 31   **Woensdag 23 januari 1991**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1065

Voorstel van decreet van de heren P. Chevalier en E. Van Rompuy houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Omroep van de Vlaamse Gemeenschap — 349 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 18

Voorstel van decreet van de heer A. Denys, mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck, de heren D. Van Mechelen en G. Verhofstadt houdende oprichting en regeling van het statuut van de Vlaamse openbare radio-omroepmaatschappij en een Vlaamse openbare televisie-omroepmaatschappij — 316 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 6

Algemene bespreking, blz. 1065

Motie van orde

Voorstel tot verwijzing naar Commissie, blz. 1065

Sprekers : de heren A. De Beul, A. Denys, H. Van Dienderen, G. Verhaegen, P. Chevalier, L. Vanhorenbeek

Voorstel van decreet van de heren P. Chevalier en E. Van Rompuy houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Omroep van de Vlaamse Gemeenschap — 349 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 18

Voorstel van decreet van de heer A. Denys, mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck, de heren D. Van Mechelen en G. Verhofstadt houdende oprichting en regeling van

het statuut van de Vlaamse openbare radio-omroepmaatschappij en een Vlaamse openbare televisie-omroepmaatschappij — 316 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 6

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 1068

Sprekers : mevrouw A. Leysen, de heren A. Denys, W. Luyten, E. Van Rompuy, A. De Beul, H. Van Dienderen

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1081

Nr. 32   **Woensdag 23 januari 1991**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1083

Voorstel van decreet van de heren P. Chevalier en E. Van Rompuy houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Omroep van de Vlaamse Gemeenschap

— 349 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 18

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 1083

Sprekers : de heren W. Verreycken, E. Van Rompuy, A. De Beul, L. Vanhorenbeek, Minister L. Van den Bossche, de heren P. Chevalier, A. Denys

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1100

Sprekers : de heren L. Vanhorenbeek, E. Van Rompuy, A. Denys, A. De Beul, P. Chevalier, W. Verreycken, H. Suykerbuyk, H. Candries, D. Van Mechelen, H. Van Dienderen, G. Verhaegen

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1118

Nr. 33   **Donderdag 24 januari 1991**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1119

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1119

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1119

Samenwerkingsakkoord

Indiening en verwijzing, blz. 11119

Verslag

Indiening, blz. 1119

Jaarverslag

Indiening, blz. 1120

Verzoekschrift

Indiening en verwijzing, blz. 1120

Adviezen van de Vlaamse Mediaraad

Indiening, blz. 1120

Resolutie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

Indiening en verwijzing, blz. 1120

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1120

Schriftelijke vragen

Indiening, blz. 1120

Voorstel van decreet van de heren P. Chevalier en E. Van Rompuy houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Omroep van de Vlaamse Gemeenschap

— 349 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 18

Artikelsgewijze bespreking (Voortzetting), blz. 1120

Sprekers : de heren A. De Beul, A. Denys, E. Van Rompuy, L. Vanhorenbeek, P. Chevalier, W. Verreycken, Minister H. Weckx

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1138

Nr. 34 Donderdag 24 januari 1991 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1139

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het dossier van de verbrandingsoven in Vlaams Brabant, blz. 1139

Actuele vraag van de heer R. Van Hoo-land tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de participatie van Severn Trent bij de bouw, de financiering en de exploitatie van een nieuwe waterzuiveringsinfrastructuur in Vlaanderen, blz. 1140

Actuele vraag van de heer R. Van Hoo-land tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de personeelsbezetting bij OVAM in het licht van de nieuwe personeelsformatie en taakomschrijving, blz. 1141

Actuele vraag van de heer M. Van Peel tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de beschikbaarheid op 1 februari van alle elementen die de scholen in staat moeten stellen het personeelskadêr, de kredieten, de toela-

gen en de rationalisatienormen te berekenen, blz. 1142

Actuele vraag van de heer J. Valkeniers tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de Vlaamse school in Komen, blz. 1143

Actuele vraag van de heer H. Van Dierenderen tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de omvorming van een ambachtelijke zone tot landbouwgebied in Zoersel, blz. 1144

Actuele vraag van mevrouw M. De Meyer tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over het verlenen van een vergunning voor de uitbreiding van een transportbedrijf in Beveren, blz. 1145

Actuele vraag van de heer L. Dierickx tot de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van Tewerkstelling, over de houding van de VDAB ten opzichte van Nederlandsonkundige werkzoekenden en buitenlandse, blz. 1146

Actuele vraag van mevrouw M. Vogels tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de door de regionalisering van het Rijksfonds voor de Sociale Reclassering van Minder-Validen veroorzaakte moeilijkheden bij het uitreiken van parkeerkaarten, blz. 1147

Verdaagd

Actuele interpellaties (Regl. art. 77)

Actuele interpellatie van de heer J. Timmermans tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de verstoring van de saneringsoperatie betreffende de tankcleaning-bedrijven ten gevolge van een uitspraak van de rechtbank te Dendermonde, blz. 1147

Sprekers : de heer J. Timmermans, Minister T. Kelchtermans

Actuele interpellatie van de heer M. Van Peel tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de waterverdragen met Nederland, blz. 1150

Sprekers : de heren M. Van Peel, E. Gryp, Minister J. Sauwens, de heren E. Beysen, L. Hancké

Begroeting buitenlandse delegatie, blz. 1157

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1157

Motie van aanbeveling van mevrouw A. Leysen C.S. tot besluit van de op 9 januari 1991 behandelde Beleidsbrief Opvoeding tot relatiebekwaamheid — 379 (1989-1990) — Nr. 3

Hoofdelijke stemming, blz. 1157

Motie van aanbeveling van de heer A. Denys tot besluit van de op 7 januari 1991 door de heer A. Denys gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest

en de NV Aquafin — 442 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1158

Sprekers : de heren A. Denys, J. Geyssels, J. Timmermans

Motie van aanbeveling van de heer W. Verreycken tot besluit van de op 7 januari 1991 door de heer W. Peeters en de heer G. Annemans gehouden interpellaties tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het niet-uitzenden van een BRT-aflevering betreffende de repressie

— 443 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1161

Sprekers : de heren W. Verreycken, W. Peeters

Motie van aanbeveling van de heer C. Moors C.S. tot besluit van de op 9 januari 1991 behandelde actuele interpellatie van de heer M. Didden tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over het uitblijven van de uitvoering van het bestaande Maasdijkenplan

— 444 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1163

Actuele vragen (Regl. art. 75) (Voortzetting)

Actuele vraag van mevrouw M. Vogels tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de door de regionalisering van het Rijksfonds voor de Sociale Reclassering van Minder-Validen veroorzaakte moeilijkheden bij het uitreiken van parkeerpaarten, blz. 1163

Actuele interpellatie (Regl. art. 77) **en toegevoegde actuele vraag** (Regl. art. 75, 4, c)

Actuele interpellatie van mevrouw F. Brepoels tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over een mogelijke wijziging van het gewestplan betreffende de Solterheide te Neerglabbeek

Actuele vraag van de heer H. Van Dierenderen tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de voorgenomen gewestplanwijziging betreffende de Solterheide te Neerglabbeek, blz. 1164

Sprekers : mevrouw F. Brepoels, de heer H. Van Dierenderen, Minister L. Walt Niel, de heren M. Didden, V. Peuskens

Voorstel van decreet van de heren P. Chevalier en E. Van Rompuy houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Omroep van de Vlaamse Gemeenschap — 349 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 18

Artikelsgewijze bespreking (Voortzetting), blz. 1171

Sprekers : de heren A. De Beul, E. Van Rompuy, A. Denys, W. Verreycken, P. Chevalier, Minister L. Walt Niel, de heer G. Annemans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1191

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 10.00 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

J. Bosmans, G. Sprockeels, M. Tyberghien-Vandenbussche ; gezondheidsredenen.

L. Bril, F. Swaelen ; buitenslands.

P. Berben ; ambtsverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : Het volgende ontwerp van decreet werd ingediend :

- Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen te New York op 20 november 1989
— 441 (1990-1991) — Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie voor Buitenlandse en Externe Aangelegenheden.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : De volgende voorstellen van decreet werden ingediend :

- Voorstel van decreet van de heer R. Van Rompaey c.s. houdende wijziging van artikel 37 en opheffing van artikel 38 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw
— 436 (1990-1991) — Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting.
- Voorstel van decreet van de heer J. De Seranno houdende wijziging van het decreet van 16 juni 1982 houdende maatregelen voor een sociaal grondbeleid
— 437 (1990-1991) — Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting.
- Voorstel van decreet van de heer R. Daems houdende afschaffing van de belasting geheven voor elke verkochte duivering
— 438 (1990-1991) — Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie voor Financiën en Begroting.

- Voorstel van decreet van de heer W. Taelman c.s. houdende wijziging van artikel 110 van het bosdecreet van 13 juni 1990
— 439 (1990-1991) — Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud.
- Voorstel van decreet van de heren F. Dielens en L. Hancké c.s. houdende actualisering van de regeling van de erkenning en subsidiëring van voorzieningen voor bejaarden
— 440 (1990-1991) — Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Welzijn en Gezondheid.

Intrekkingen

De Voorzitter : De volgende voorstellen van decreet werden ingetrokken :

- Voorstel van decreet van de heer P. Breyne c.s. houdende toekenning van een premie voor functionele aanpassing van een woning voor bejaarden
— 236 (1988-1989) — Nr. 1.
- Voorstel van decreet van de heer W. Taelman houdende wijziging van de jachtwet van 28 februari 1882
— 402 (1990-1991) — Nr. 1.

VERSLAGEN

Indiening

De Voorzitter : De volgende verslagen werden ingediend :

- door de heer F. Sarens namens de Commissie voor Onderwijs en Vorming over de beleidsbrief Opvoeding tot relatiebekwaamheid — 379 (1989-1990) — Nr. 2.
- door de heer A. Van Nevel namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud over het ontwerp van decreet inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen — 423 (1990-1991) — Nr. 1.

ARRESTEN VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De Voorzitter : De volgende arresten van het Arbitragehof liggen ter inzage bij het Secretariaat van de Raad, Afdeling Openbare Vergadering :

- Arrest nr. 39/90 van 21 december 1990 (rolnummer 190)
- Arrest nr. 40/90 van 21 december 1990 (rolnummer 166)
- Arrest nr. 41/90 van 21 december 1990 (rolnummer 186)
- Arrest nr. 42/90 van 21 december 1990 (rolnummer 163).

KENNISGEVINGEN VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De Voorzitter : De volgende kennisgevingen van het Arbitragehof be-

treffende beroepen tot vernietiging, een vordering tot gedeeltelijke vernietiging en een prejudiciële vraag liggen ter inzage bij het Secretariaat van de Raad, Afdeling Openbare Vergadering :

- Rolnummer 251
- Rolnummer 252
- Rolnummer 246
- Rolnummer 248
- Rolnummer 249
- Rolnummer 253.

ONTWERP VAN DECREET tot oprichting van het Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur als Gewestdienst met Afzonderlijk Beheer — 408 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 6

Algemene bespreking

De Voorzitter : Aan de orde is het ontwerp van decreet tot oprichting van het Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur als Gewestdienst met Afzonderlijk Beheer.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Aerts, verslaggever, heeft het woord.

De heer F. Aerts, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, zoals bij ieder belangrijk debat werd de bespreking van het Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur begonnen met een proceduredebat. Immers, bij de aanvang van de bespreking stelde een lid dat een nieuw advies van de Raad van State vereist is. Hij argumenteerde dat het voorliggend ontwerp een ander ontwerp is dan het ontwerp dat aan de Raad van State voor advies werd voorgelegd : oorspronkelijk voorzag de Executieve in de oprichting van een begrotingsfonds terwijl nu de oprichting voorgesteld wordt van een gewestdienst met afzonderlijk beheer. Na een ruime discussie en een posi-

tieve tussenkomst van de Minister, werd besloten aan de Voorzitter van de Raad te verzoeken een advies te vragen aan de Raad van State over het voorliggend ontwerp.

De Raad van State heeft advies uitgebracht op 26 november 1990.

In dit advies stelt de Raad van State uitdrukkelijk, ik citeer : Een beletsel voor de Gemeenschappen en de Gewesten over diensten met afzonderlijk beheer, in de zin van artikel 65 van de wet van 28 juni 1963 op te richten, vormt echter het feit dat het genoemde artikel 65 nog niet in werking is gesteld. Uit het feit dat de staat in individuele gevallen afgeweken is van een algemene regel die hij zichzelf heeft gesteld, kan niet tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen en de Gewesten worden besloten. Individuele toepassingen van een niet als dusdanig in werking gestelde algemene regel, kunnen immers niet gelden als een impliciete inwerkingstelling van die regel.

Als oplossing wordt gesuggereerd, bij toepassing van artikel 31 van de gewone wet van 9 augustus 1980, dat geschil voor te leggen aan het Overlegcomité.

Voor het geval de Vlaamse Raad zou besluiten het ontwerpen-fonds op te richten als een begrotingsfonds in de zin van artikel 19 paragraaf 1 van de wet van 28 juni 1963, herinnert de Raad van State aan zijn advies uitgebracht over het oorspronkelijk voorontwerp.

De Minister heeft in de Commissie meegedeeld dat hij niet wenst terug te keren tot de oorspronkelijke optie, met name het MINA-fonds als begrotingsfonds op te richten. Hij zal de nationale Minister van Begroting vragen artikel 65 van de comptabiliteitswet binnen de kortst mogelijke tijd in werking te stellen.

Een afgevaardigde van het Rekenhof stelt dat het Rekenhof geen fundamentele opmerkingen heeft over het oprichten van een gewestdienst met afzonderlijk beheer. De aangevoerde

Aerts

argumenten vindt men terug op de bladzijden 12 en 13 van het verslag.

Uit de hierop volgende discussie othouden we dat een lid aandringt om het advies in zijn geheel te volgen ; een lid verwijst naar precedentes ter zake, en de stilzwijgendheid van de Raad van State op dat ogenblik ; een ander lid van mening is dat het reeds geciteerde artikel 65 op nationaal vlak in werking zou moeten worden gesteld ; een lid meent dat het milieubeleid niet mag worden vertraagd door steriele juridische discussies. Verder sluit de Minister zich aan bij het standpunt van het Rekenhof.

— De heer H. Suykerbuyk, Onder-voorzitter, treedt als Voorzitter op

De Minister heeft in de Commissie een breedvoerige uitleg gegeven over de doelstellingen die hij wil bereiken door de realisatie van het Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur als Gewestdienst met Afzonderlijk Beheer, en over de te onwikkelen middelen.

Ik verwijs hiervoor naar het verslag van bladzijde 3 tot en met bladzijde 11.

In de bespreking ten gronde werd vooral aandacht besteed aan de controlemogelijkheden op de geldstromen die vanuit het MINA-fonds zullen vloeien naar de milieu-holding en haar dochters. Is daar een ruimte voor controle door het Rekenhof ? Er werd ook aandacht besteed aan de spijzing van het MINA-fonds en aan de kwijtschelding van het niet-teruggestorte deel van de in een project geïnvesteerde of uitgeleende bedragen na een faillissement of een definitieve waardevermindering.

Bij de artikelsgewijze bespreking werden enkele taalcorrecties aangebracht. Volgende amendementen werden aangenomen : bij artikel 3, van mijzelf en van de heer Cuyvers, en bij artikel 7, eveneens van mijzelf.

Het decreet werd aangenomen met 9 stemmen voor, en 1 stem tegen. **(Aplaus)**

De Voorzitter : De heer Caudron heeft het woord.

De heer J. Caudron (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, allereerst wens ik de heer Aerts te danken voor zijn uitstekend verslag.

Voor de realisatie van het milieubeleidsplan en het natuurontwikkelingsplan voor 1990-1995 zijn 105 miljard frank van het MINA-fonds nodig. Wanneer men de belangrijke rol van de gemeenten hierbij ernstig neemt, moet men daaraan ook de nodige financiële consequenties vastknopen. Om de steden en gemeenten in staat te stellen hun deel bij te dragen tot de gezondmaking van ons leefmilieu, moeten zij daartoe van hogerhand gestimuleerd en financieel geholpen worden. Meer en meer worden zij opgezadeld met nieuwe kostelijke opdrachten zonder dat daarvoor de nodige fondsen worden vrijgemaakt. De Volksunie-Vlaamse Vrije Democraten stellen voor dat een aanzienlijk deel van het MINA-fonds aan de gemeenten wordt toegekend om ze aldus in staat te stellen hun rol mee te spelen in de zo nodige gezondmaking van ons leefmilieu. Om dit mogelijk te maken heeft de Volksunie een aantal voorstellen van decreet ingediend die bij voorrang zouden moeten worden behandeld.

Een eerste voorstel van decreet, houdende invoering van een tijdelijk verhoogde subsidiëring voor de aanleg van rioleringen door gemeentebesturen, werd op 21 maart 1990 door mijzelf ingediend. Vlaanderen heeft een grote achterstand inzake waterzuivering. Een van de oorzaken daarvan is de vrij lage uitvoeringsgraad van de gemeentelijke rioolinfrastructuur, voornamelijk in de meer landelijke gemeenten. Volgens recente rapporten bedraagt de uitvoeringsgraad daar slechts 43 ten honderd, terwijl dergelijke gemeenten 81.5 ten honderd van de oppervlakte van Vlaanderen en 58.1 ten honderd van de Vlaamse bevolking omvatten. In de periode 1990-1995 wil de Vlaamse Executieve een grote inspanning leveren om op versnelde wijze de nodige rioolwaterzuiveringsinstallaties, collectoren, pompstations, persleidingen en prioritair aan te leggen rio-

leringen te bouwen. Een dergelijke investering, ruim 54 miljard frank, zonder BTW en algemene kosten, zal echter niet zoveel baat afwerpen voor de vele gemeenten als niet terzelfdertijd de verdere uitbouw van de gemeentelijke rioleringsnetten wordt aangepakt. Het is duidelijk dat hiervoor in de periode 1990-1995, en wel ook nog daarna, een extra inspanning van de gemeentebesturen vereist is. Het aanleggen van rioleringen behoort tot hun bevoegdheden. Ze kunnen daarvoor momenteel tot 60 ten honderd subsidie krijgen. Ook voor de verbeteringswerken aan wegen die vaak gepaard gaan met rioleringswerken, kunnen zij een beroep doen op eenzelfde subsidiëringpercentage, maar dan wel bij een andere Gemeenschapsminister. De wachttijden zijn echter lang en de coördinatie vaak moeilijk. Het is duidelijk dat de gemeentebesturen, bij een groot-scheepse inspanning van de hele gemeenschap om onze oppervlaktewateren op korte tijd weer schoon te maken, gestimuleerd moeten worden om daaraan actief deel te nemen. Dit kan onder meer gebeuren door een belangrijke verhoging van het subsidiëringpercentage voor rioleringswerken, op voorwaarde dat deze de totale sanering van het stroomgebied van een natuurlijke beek op hun grondgebied omvatten. Er is uiteraard intergemeentelijke samenwerking nodig waar een beekstroomgebied zich uitstrekt over het grondgebied van verschillende gemeenten.

Een tweede voorstel van decreet van dezelfde datum, gaat over de sanering van verontreinigde landelijke beken door middel van kleinschalige alternatieve waterzuiveringstechnieken op initiatief van de gemeenten.

Een derde voorstel van decreet dateert van 7 november 1990 en is van de hand van onze collega, de heer Van Vaerenbergh, en houdt de instelling in van een gemeentelijk milieu-investeringsfonds ter verdeling van de subsidies voor bepaalde werken, leveringen en diensten die in het Vlaams Gewest door of op initiatief van de gemeenten worden ingevoerd.

Als de Vlaamse Regering het echt meent met de daadwerkelijke aanpak van een prestigieus milieusanerings-

Caudron

plan in Vlaanderen, dan moet zij de steden en gemeenten de financiële mogelijkheden bieden daaraan mee te werken.

Te dien einde vraagt de Volksunie de absolute voorrang voor de vlugge behandeling van haar drie vermelde voorstellen van decreet zodat wij ook met gerust gemoed dit decreet op het MINA-fonds kunnen goedkeuren.

De Voorzitter : De heer Vandebosch heeft het woord.

De heer E. Vandebosch (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, het woord leefmilieu ligt op ieders lippen. Er moet dringend werk gemaakt worden van een properder Vlaanderen, zo klinkt het. Wanneer men echter als medeverantwoordelijke voor de vervuiling een financiële bijdrage moet leveren levert men niet zelden heibel. Wij kunnen deze reactie begrijpen wanneer ze gestoeld is op de vrees dat milieuheffingen niet doeltreffend zullen worden aangewend, dat ze een alibi vormen voor de algemene financieringsbehoeften van de anonieme overheid.

Het onderhavig ontwerp van decreet op het MINA-fonds vangt deze kritiek op perfecte wijze op. Het beantwoordt immers aan de voornaamste christendemocratische uitgangspunten inzake het ecologisch herstelbeleid en realiseert één van de voornaamste punten uit het Vlaams regeerakkoord, namelijk een verhoging van de interventiemiddelen voor het milieu- en natuurbeleid via een rationele verdeling van de thans beperkte financiële middelen en door de toepassing van het principe dat de vervuiler betaalt.

De CVP-fractie onderkent in dit ontwerp van decreet een vijftal grote krachtlijnen die wij volmondig kunnen onderschrijven :

Conform de internationaal aanvaarde opvatting, wordt de rechtstreekse affectatie van de milieuheffingen naar de milieusector toe een feit. In 1991 kunnen alzo maar liefst 9.481 miljoen frank volledig en rechtstreeks ingezet worden voor het leef-

milieu, het natuurbehoud, de bos- en groenvoorziening. Vlaanderen bewijst opnieuw zijn inventiviteit en creativiteit inzake de oplossing van complexe maatschappelijke problemen.

Toen men in 1989 de eerste plannen voor een MINA-fonds ontvouwde heeft de CVP-fractie aangedrongen op een decretale basis voor dit financieel instrument van eerste orde. Deze vraag werd ingegeven door de onaangename ervaringen in het verleden met de techniek van aparte fondsen die neerkwam op debudgettering. Ook het voorlopig MINA-fonds — 1990 — heeft zich strikt gehouden aan de voorschriften van de nieuwe comptabiliteitswet die enkel nog begrotingsfondsen tolereert.

Toch heeft de oppositie dit cruciale ontwerp willen neersabelen met een advies van de Raad van State op het voorontwerp van decreet. De belangrijkste opmerking van de Raad van State betreft de onmogelijkheid om een begrotingsfonds te spijzen met middelen uit de algemene uitgavenbegroting. Zoiets is niet werkzaam voor deze meerderheid die van mening blijft dat ook de Vlaamse overheid een substantiële bijdrage moet blijven leveren in de preventie en de sanering van ons milieu. In 1991 kan het MINA-fonds aldus beschikken over 1.022 miljoen frank uit de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Gemeenschapsminister Kelchtermans heeft dan ook soepel en gepast rekening gehouden met de opmerkingen van de Raad van State. Hij koos uiteindelijk voor het statuut van gewestdienst met afzonderlijk beheer. Het Rekenhof had niet het minste bezwaar tegen dit statuut. Na een uiteenzetting van de leidend ambtenaar bij het Rekenhof moet het voor alle partijen duidelijk zijn dat het tweede advies van de Raad van State geen enkel fundamenteel argument aanbracht tegen de formule van gewestdienst met afzonderlijk beheer. Om het laatste juridisch obstakel weg te nemen heeft de Vlaamse Executieve, op aandringen van Gemeenschapsminister Kelchtermans, de nationale Minister van Begroting verzocht eindelijk uitvoering

te geven aan artikel 65 van de wet op de rijkscomptabiliteit van 1963. Er kan dus evenmin enig juridisch formalisme ingebracht worden tegen het ontwerp van MINA-fonds.

Bedoeling van dit ontwerp van decreet is de oprichting van het Fonds voor Preventie en Sanering van het Leefmilieu. In deze bewust gekozen naam wordt de dubbele hoofdpdracht van het MINA-fonds aangegeven. Door preventie voorop te stellen heeft de Gemeenschapsminister bovendien aangegeven waar het in de toekomst in de eerste plaats op aankomt, namelijk op een brongerichte aanpak van de vervuiling waarbij preventie en recyclage voorop staan.

Met dit ontwerp van decreet op het MINA-fonds wordt zowel de rechtstreekse als onrechtstreekse maatschappelijke controle van het milieubeleid gevoelig versterkt. In het ingewikkelde kluwen van de politiek valt het MINA-fonds op door zijn doorzichtigheid en bevattelijkheid. In dit fonds worden blijvend, volledig en van rechtswege alle opbrengsten van de diverse milieuheffingen gestort. Voortaan betaalt de vervuiler in Vlaanderen, maar hij weet en ziet waarvoor zijn financiële inspanningen dienen.

Terecht zal de burger met een bijzonder kritisch oog de aanwending van het MINA-fonds op de voet volgen. Als medefinancierder van het natuur- en milieubeleid heeft hij immers het recht op tastbare resultaten. Het stelt de beheerder van het MINA-fonds voor een bijzondere opdracht. De christendemocraten vrezen deze verantwoordelijkheid niet.

Ook de onrechtstreekse politieke controle op het MINA-fonds is verzekerd. Het MINA-fonds heeft een budgettaire autonomie. Artikel 9 stelt uitdrukkelijk dat de Vlaamse Raad zijn bevoegdheid inzake controle van begrotingen, rekeningen en de werking van het MINA-fonds, volledig behoudt. De jaarlijkse werkingsverslagen zullen de waardemeters worden van de geboekte vooruitgang en tevens de basis vormen voor een eventuele bijsturing van de acties in de toekomst.

De CVP-fractie in de Vlaamse Raad

Vandebosch

zal er van haar kant over waken dat de MINA-middelen evenwichtig verdeeld worden over de diverse sectoren van het leefmilieu- en natuurbeleid en dat maximale resultaten met een minimale inzet van middelen behaald worden. Wanneer de behoefte zich voordoet zal onze fractie gebruik maken van haar recht op ondervraging van de bevoegde Minister en zo nodig omstandige informatie vragen.

Het MINA-fonds is budgettair eerlijk. Het laat toe een gespierd ecologisch herstelbeleid te voeren zonder de financiële last hiervan door te schuiven naar de toekomstige generaties. Binnen de strikte limieten van Vlaamse begrotingsbeleid, zonder een beroep te doen op monsterleningen en zonder misleidende debudgetteringingen werden de nodige miljarden samengebracht. De Vlaamse Executieve heeft de juiste weg gekozen door de vervuiler te doen betalen, in verhouding tot zijn bijdrage aan de vervuiling. Bovendien blijft de controle van het Rekenhof over de wetelijkheid en de regelmatigheid van de verrichtingen van het MINA-fonds onverkort bestaan.

Het MINA-fonds is een onmisbare hefboom in het strategisch milieubeleid van Vlaanderen. De CVP zal het voorliggend ontwerp van decreet dan ook goedkeuren. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Timmermans heeft het woord.

De heer J. Timmermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, in de eerste plaats verwijs ik naar het zeer uitgebreide verslag van onze collega Aerts en de uiteenzetting van collega Vandebosch, die de doelstellingen van het MINA-fonds hebben omschreven.

Het fonds is een noodzakelijk instrumentarium voor de financiering van het tweesporenbeleid inzake het ecologisch herstel, dit wil zeggen enerzijds de vervuiling voorkomen en anderzijds een ernstig en grondig saneringsbeleid voeren. Belangrijk is inderdaad dat de Vlaamse Executieve over een termijn van vijf jaar een hele reeks actieplannen ontvouwt in ver-

band met de verschillende deelsectoren van het milieubeleid en daarvoor 75 miljard frank ter beschikking houdt. Het gaat dus hier om een zeer positief voorstel van decreet opdat een efficiënte controle zou kunnen worden uitgeoefend op het gevoerde beleid en ook en vooral op de aanwending van de financiële middelen.

Het advies van de Raad van State en onze contacten met de bevoegde personen van het Rekenhof hebben ons gerustgesteld. Eerst was het de bedoeling een speciaal begrotingsfonds aan te wenden, maar uit de begroting van het Vlaams Gewest mochten geen middelen worden toegekend. Daarom dit voorstel voor de oprichting van een gewestdienst met afzonderlijk beheer. De Vlaamse Raad kan controle uitoefenen op de aanwending van de kredieten. De uiteenzetting van de bevoegde ambtenaar heeft ons de nodige geruststelling gegeven. Er wordt gewezen op de verantwoordelijkheid van de Minister, de begrotingsprocedure en het recht van de leden van de Vlaamse Raad om ter zake te interpellieren.

De SERV en de Vlaamse Raad voor het Leefmilieu hebben naar aanleiding van dit ontwerp opmerkingen gemaakt in verband met de noodzakelijke boekhoudkundige compartimentering. Wij gaan er inderdaad van uit dat de heffingen die worden opgelegd moeten ten goede komen aan de sectoren waarop zij betrekking hebben. Zo moeten bijvoorbeeld de milieuheffingen op de waterzuivering effectief worden aangewend om de problematiek van de waterzuivering aan te pakken. De Minister verklaarde dat de aanwending van die middelen zal blijken uit een gedetailleerde inkomsten- en uitgavenbegroting die jaarlijks aan de goedkeuring van de Vlaamse Raad wordt voorgelegd. Dit laat inderdaad een degelijke controle toe.

Ik zou het echter ook op prijs stellen indien de Vlaamse Raad onmiddellijk op de hoogte zou worden gebracht indien de Minister zou afwijken van de gedetailleerde uitgavenbegroting, wat binnen de globale uitgavenenveloppe technisch mogelijk is. Dit zou ons toelaten onmiddellijk te reageren indien zou blijken dat

heffingen niet terugvloeien naar hun respectieve sectoren.

Wij beschikken met dit ontwerp over een instrumentarium dat ons toelaat onze controlerende bevoegdheid goed uit te oefenen. In de Commissie werd hierover een interessant debat gevoerd. Wij moeten er echter over waken dat die belangrijke financiële middelen ook een beleid op langere termijn mogelijk maken. De begroting wordt weliswaar jaarlijks goedgekeurd maar dit sluit niet uit dat de aanwending van de middelen ook op langere termijn kan worden vastgelegd. Wij steunen de Vlaamse Executieve in haar streven ter zake. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, gisteren viel mij, vanuit onverdachte want christendemocratische hoek, een nieuwe titel te beurt. Men verweet mij een missionaris te zijn. Ik kan me moeilijk inbeelden dat dit vanuit de CVP-fractie als scheldwoord bedoeld is.

De heer F. Aerts : Men heeft misschien de bedoeling u weg te sturen.

De heer J. Geysels : Ik zal kort zijn omdat dit debat reeds herhaaldelijk werd gevoerd, zowel in Commissie als in Openbare Vergadering, ondermeer naar aanleiding van het ontwerp van decreet betreffende het bestuurlijk beleid. Wij hebben trouwens gisteren nog uitvoerig gediscussieerd — soms met trillende stem — over Aquafin en wij zullen ook morgen nog de gelegenheid hebben om deze overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en Aquafin onder de loupe te nemen. Ik ga echter niet vooruit lopen op die discussie, ten einde niet te vervallen in de rol die de Minister mij zo graag toebedeelt.

Collega's, wij vinden dit MINA-fonds een slechte zaak, het sluitstuk van een sluipende besluitvorming. In die zin is dit ontwerp van decreet het topje van een ijsberg van beslissingen en overeenkomsten die in de schemerzone zijn ontwikkeld en die na de stemming opnieuw in de schemerzone zullen terechtkomen. Dit decreet is een deel van een algemeen vol-

Geysels

machtendecreet, waarbij tientallen miljarden nagenoeg ongecontroleerd buiten het gezichtsveld, buiten de beslissingsbevoegdheid van de Vlaamse Raad zullen worden gehouden. Bovendien wordt dikwijls vergeten dat dit ontwerp-decreet deel uitmaakt van een ecologische hypotheek die wordt gelegd op het toekomstig milieubeleid.

Ik wil hier drie elementen benadrukken. Drie zaken werden in dit ontwerp genegeerd, namelijk de adviezen van de Raad van State, de Vlaamse Raad en de fundamenteën van een ecologisch beleid.

Collega's, het is bekend dat het Rekenhof zich er meerdere malen over beklaagd heeft dat het MINA-fonds wel operationeel was, maar niet beschikte over een noodzakelijke decretale regeling. De Minister heeft anderhalf jaar geleden beloofd dat aan die toestand zou verholpen worden en in het najaar van 1990 werd het lang beloofde decreet ingediend. Daarbij rees onmiddellijk een fundamenteel probleem. In het eerste voorontwerp werd een klassiek begrotingsfonds opgericht. Door de Raad van State werd hiertegen bezwaar aangetekend omdat dit fonds kredieten zou ontvangen vanuit de algemene uitgavenbegroting, wat, zoals hopelijk bekend is, in strijd is met artikel 19, paragraaf 1, tweede lid van de wet van 28 juni 1963 betreffende de rijkscomptabiliteit. Op welke manier heeft de Minister toen geantwoord op die kritiek? Niet door het schrappen van het bewuste artikel waarmee kredieten uit de algemene uitgavenbegroting werden toegestaan aan het MINA-fonds, maar door het organiseren van een semantische truc, waardoor het fonds de titel van een gewestdienst met afzonderlijk beheer kreeg, die wel zou kunnen worden gestijfd met middelen uit de algemene begroting.

De Voorzitter van de Vlaamse Raad heeft daarop het advies gevraagd van de Raad van State, die andermaal een ernstige kritiek ontwikkelde.

Een eerste kritiek van de Raad van State op het tweede ontwerp was dat men hier een beroep doet op het ar-

tikel 65 van de wet van 1963 waarin de rijksdienst met afzonderlijk beheer wordt ontwikkeld, maar dat dit artikel van die bewuste wet nog niet in werking is gesteld. Er zijn immers nog geen uitvoeringsbesluiten verschenen. Bijgevolg moet de Executieve deze zaak regelen in het Overlegcomité met de nationale Regering vooraleer dit decreet te kunnen tot stand brengen.

Een tweede belangrijke opmerking van de Raad van State is dat de Raad bij zijn standpunt blijft dat, ook wat dit decreet betreft, het moeilijk opgaat deze dienst met afzonderlijk beheer te blijven spijzen met kredieten uit de algemene middelen. Deze opmerkingen werden op dezelfde manier genegeerd als de eerste opmerkingen van de Raad van State betreffende het milieulijk in het ontwerp betreffende het bestuurlijk beleid, waarin, zoals u weet, de doelstellingen van Aquafin werden bepaald. Ook voor dit luik werd, zoals bij het ontwerp betreffende het bestuurlijk beleid, de Raad van State systematisch genegeerd.

Ten tweede, de Vlaamse Raad werd andermaal genegeerd. Dit decreet illustreert het buiten spel zetten van de Vlaamse Raad en haar controle-macht. Dit decreet op het MINA-fonds legaliseert in feite een toestand die reeds één jaar aan de gang was. Ter zake werden ondertussen belangrijke beslissingen genomen. Deze overeenkomst tussen het Vlaams Gewest en de Gewestelijke Investeringsmaatschappij van 20 december 1989 is een overeenkomst die wij bijna illegaal durven noemen. Ik haal enkele elementen aan.

Ten eerste, deze overeenkomst stipuleerde reeds dat Aquafin trekkingsrechten had voor 1,9 miljard frank op het MINA-fonds. Op dat ogenblik had het MINA-fonds geen enkele decretale regeling.

Ten tweede, in de overeenkomst werd gestipuleerd dat als voor bepaalde projecten bepaalde bedragen niet zouden kunnen worden terugbetaald ten gevolge van bijvoorbeeld een faillissement, de niet-terugbetaalde bedragen aan het MINA-fonds van ambtswege zouden worden kwijt-

gescholden. Dit betekent de facto dat voor een aantal partners die hun belofte, investeringen of contracten niet zouden kunnen nagaan, de gemeenschap zou opdraaien. Dit stond reeds op 20 december in de overeenkomst tussen het Vlaams Gewest en de GIMV. Dat vinden wij nu bijna letterlijk terug in artikel 8 van dit decreet. Het Rekenhof heeft toen gezegd — de Raad van State heeft dit overgenomen — dat dit strijdig was met artikel 114 van de Grondwet.

Ten derde, het Rekenhof meldde dat het hier ging over een langlopende verbintenis waarbij de Executieve de volgende begrotingen bezwaart, zonder de Raad te kennen. Het Rekenhof stelde in haar laatste opmerkingenboek dat de Executieve zich in de plaats stelde van de Vlaamse Raad.

De overeenkomst die de basis heeft gelegd voor een aantal ontwikkelingen die zich in de coulissen hebben afgespeeld, moet á posteriori gelegaliseerd worden via dit decreet op het MINA-fonds. Dit zijn dus niet alleen volmachten maar á posteriori goedgekeurde volmachten. Er blijft dus weinig over van de rol van de Raad in het uitstippelen van de structurering van een milieubeleid. Het is dan ook pijnlijk te moeten vaststellen dat alle opmerkingen, suggesties en vragen van collega's, ook vanuit de meerderheid, om inzage te krijgen in de overeenkomst — het gaat hier over miljarden — werden weggevuurd met de opmerking dat de Vlaamse Raad genoeg controle-middelen heeft.

Ten derde, er is de negatie van een ecologisch beleid. Dit decreet past perfect in een end of the pipe-beleid waarbij een groot gedeelte van de miljardenpot van het MINA-fonds versluisd wordt voor de financiering van zuiveringsstations, zonder enige echte garantie dat wij binnen afzienbare tijd proper water zullen hebben. Meer nog, de heffingen, onder meer die van de burgers, die naar het MINA-fonds zullen gaan, vormen een systeem van financieringsheffingen die de financiële garantie moeten vormen voor de quasi risicoloze investeringen van Aquafin. In die zin legt deze manier van financierings-

Geysels

heffingen een hypotheek op een preventiebeleid.

De heffingen dienen voor de bouw, ontwikkeling en exploitatie van zuiveringsstations, terwijl een belangrijk deel ervan eigenlijk ook zou moeten leiden tot een vermindering van afval. Door het systeem van de heffingen die van MINA-fonds naar Aquafin worden doorgesluisd, hypotekeert men voor een belangrijk deel het preventiebeleid. Hetzelfde gebeurt als tussen een firma die een verbrandingsoven exploiteert en een gemeentebestuur een contract wordt afgesloten dat bepaalt dat per maand een bepaalde hoeveelheid afval moet worden afgeleverd, omdat anders problemen ontstaan met het rendement van de oven. Daardoor wordt elk gemeentebestuur dat minder afval aanvoert, gestraft. Op dezelfde manier vormen de heffingen via het MINA-fonds een hinderpaal voor een effectief zuiver-water-beleid.

Minister T. Kelchtermans : Uw redenering is totaal onjuist. Ze zou wel kloppen als het beleid niet opgesplitst zou zijn, als dezelfde instantie verantwoordelijk zou zijn voor de heffingen en voor het zuiveringsbeleid. Dat was zo voor de VMZ, maar in de nieuwe structuur hebben wij dit precies ongedaan gemaakt.

De heer J. Geysels : U haalt terecht het probleem aan dat in België bestaat, namelijk dat van rechter en partij. In bepaalde gevallen gold dat ook voor OVAM. Ik denk bijvoorbeeld aan INDAVER. Er rijzen immers problemen als de instantie die de vergunningen verstrekt, deze ook controleert en zelf voor de exploitatie instaat.

Minister T. Kelchtermans : En zich met problemen overlaadt. U suggereert immers dat ze dit doen.

De heer J. Geysels : In het ontwerp-decreet betreffende het bestuurlijk beleid en in het eerste MINA-boek verklaart u dat er op dit gebied een scheiding moet komen. Daarom is het goed dat er in de Vlaamse Gemeenschap op het niveau van de controle op de naleving van de milieunormen er geen confusie mag bestaan

tussen contrololum en gecontroleerden. Daar heb ik het nu echter niet over. Ik geef opnieuw het voorbeeld van de verbrandingsinstallatie. Om te garanderen dat energie kan worden opgewekt moet minimum 200.000 ton afval worden aangevoerd. De betrokken intercommunale moet dus de garantie hebben dat de aanvoer, onder andere van de gemeenten, constant is. In die zin worden de contracten opgemaakt. Wanneer de gemeenten of andere aanvoerders niet kunnen garanderen dat 200.000 ton wordt afgeleverd, komt de verbrandingsoven in economische problemen. Dit betekent dat elke stimulans of realisatie van een gemeentebestuur om de hoeveelheid afval te verminderen, wat toch de doelstelling is, de verbrandingsoptie hypotekeert. Het fundamentele probleem is dan ook dat de optie verbranding niet compatibel is met de optie voorkoming, als men van de huidige principes uitgaat.

Minister T. Kelchtermans : Dit is een zuiver theoretische redenering.

De heer J. Geysels : Is dat louter theorie ? Er zijn nochtans studies over gemaakt en ik heb hierover de cijfers van een organisatie die u nauw aan het hart ligt, de KWB.

Minister T. Kelchtermans : Die zijn veel verstandiger dan wat u nu zegt.

De heer J. Geysels : Ik zal u de documenten moeten geven, want blijkbaar hebt u ze niet begrepen.

Minister T. Kelchtermans : Wij hebben deze vormingsorganisatie zelfs gestimuleerd om deze studie te maken. Het is door een initiatief van mijn kabinet dat zij zich met deze materie hebben beziggehouden.

De heer J. Geysels : Ik raad u aan de conclusies nogmaals te lezen, zeker als u zelf de opdracht heeft gegeven.

Minister T. Kelchtermans : Ik heb ze wel degelijk gelezen.

De heer J. Geysels : Ik kan u genoeg literatuur geven over waterzuivering om u mijn thesis te bewijzen dat een bepaalde vorm van financieringsheffingen haaks staat op een vormingsbeleid.

Minister T. Kelchtermans : Beschouwt u een milieuheffing als een element van een voorkomingsbeleid of niet ?

De heer J. Geysels : Er zijn verschillende soorten milieuheffingen. Ik wil ze met u overlopen.

Minister T. Kelchtermans : U gedraagt zich graag als een professor. Laat mij echter ook even een vraag stellen.

De heer J. Geysels : Ik word dus gepromoveerd van missionaris tot professor. Ik dank u voor deze combinatie. (*Hilariteit*)

De heer T. Kelchtermans : Het verschil is niet groot.

De heer J. Geysels : Mijnheer de Voorzitter, als u mij toestaat zal ik afronden.

De Voorzitter : De heer Aerts heeft gevraagd u even te mogen onderbreken.

De heer F. Aerts : U vertrekt voor het probleem van de verbrandingsoven van een dubbel vals uitgangspunt : Ten eerste, men vertrekt niet van niets. Al de gemeenten die zich nu zouden verenigen in een intercommunale kennen hun volume aan afval. Zij zullen zich dus met X aantal entiteiten samenvoegen om de rendabiliteit van een verbrandingsoven te verzekeren. Ten tweede, u laat het uitschijnen dat wij naar een maatschappij gaan waar er minder afval zal zijn. Dat is een illusie.

De heer J. Geysels : Dat is precies het verschil tussen ons.

De heer F. Aerts : U is een illusionist.

De heer J. Geysels : Nu al een illusionist ; kortom, een geleerde missionaris die kan toveren.

De heer F. Aerts : U moet uitgaan van de realiteit dat wij de mensen nog altijd niet hebben kunnen bekeren tot het minder produceren van afval. Dat is een illusie. Zolang wij daartoe niet in staat zijn — en dat zal niet voor de nabije toekomst zijn — is er geen gevaar. Ik meen dat u uw theorie moet herzien vanuit een realis-

Aerts

tisch oogpunt, met name dat men vertrekt vanuit een gekend volume en wij er niet aan toe zijn de mensen ervan te overtuigen minder afval te produceren. Volgens mij produceert men iedere dag meer en meer afval. Ik betreur dat, maar moet dat helaas constateren.

De heer J. Geysels : Collega Aerts, de realiteit is dat een aantal kritieken die wij tien jaar geleden hebben geformuleerd nu door anderen worden overgenomen. Twintig jaar geleden maakte de milieubeweging zich zorgen, omtrent de ontwikkeling van de kernenergie omdat men geen oplossing had voor het nucleair afval. Heden ten dage erkennen alle fracties dat dit het fundamentele probleem is van de kernenergie. In die zin zijn wij niet de illusionisten. Wij hebben gebroken met de illusie van een bepaalde manier van economisch denken en handelen. Het is immers een illusie te denken dat een onvoorwaardelijke groei van de economie samen gaat met de eisen van de ecologie.

De heer F. Aerts : Ik ontken niet de verdienste van mensen zoals u in drukingsgroepen. Wanneer u echter op het politieke terrein verschijnt, dan verliest u de schaatzen.

De heer J. Geysels : Dat is weer een ander aspect. Daarover kunnen wij het misschien hebben na de volgende verkiezingen.

Collega's, onze fundamentele kritiek op dit decreet inzake het MINA-fonds en op de structurering van het milieubeleid is dat men gaat naar een klassieke economisering van de ecologie en niet een ecologisering van de economie. U herstelt geen ecologische kringlopen ; men reproduceert te veel de klassieke economische kringlopen.

Tot slot wil ik alleen nog herhalen wat de inspecteur van Financiën, de heer Druyts, vorig jaar in een artikel publiceerde in het Rechtskundig Weekblad : De structurering van het waterzuiveringsbeleid is een brug over troebel water. Daarom zullen wij tegen dit ontwerp-decreet stemmen.

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik wens op mijn beurt geen misbruik te maken van de beperkte tijd, temeer omdat uit de uiteenzettingen van de collega's is gebleken dat iedereen de wijze waarop dit decreet werd besproken apprecieert. Dit decreet werd trouwens het voorwerp van een tweede advies van de Raad van State, dat werd gevraagd door de Voorzitter van deze Raad, met instemming van de Voorzitter van de Commissie. Ik ben daar graag op ingegaan, vooral omdat we geen enkele twijfel wensten te laten bestaan over de gegrondheid van dit decreet, dat een definitieve regeling vooropstelt met betrekking tot het milieueffingen MINA-fonds, dat in het verleden een begrotingsdienst was en dat nu een gewestdienst met afzonderlijk beheer wordt.

Ik wens uitdrukkelijk de heer Firmin Aerts te danken voor zijn deskundig verslag en voor zijn bijdrage in de discussie zelf, waar hij op juridisch vlak een belangrijke bijdrage heeft geleverd. Ook de verschillende sprekers van vandaag wens ik in dezelfde positieve zin te benaderen. Met deze decretale regeling kunnen wij de discussie omtrent het MINA-fonds, dat in het verleden via het begrotingsdecreet jaarlijks opnieuw moest worden bevestigd, nu definitief afsluiten.

Met dit ontwerp-decreet hebben wij volgende punten willen onderstrepen.

Ten eerste, wordt het bestendig, wat een van de sluitstukken is naar een structureel ander milieubeleid. Met dit milieubeleid, collega Geysels, willen wij inderdaad anders gaan leven. Met dit milieubeleid willen wij ook vanuit de Vlaamse Raad alle middelen die vanuit de milieusector worden aangebracht in de milieusector zelf gaan besteden. Wij wensen dit niet te doen met een end of the pipe-beleid zoals dat vanuit uw groep nogal vaak wordt genoemd, maar wel met een brongerichte aanpak, een doelmatige sensibilisering en met vanzelfsprekend de remedies wanneer dit noodzakelijk blijkt.

Ten tweede, worden de opbrengsten van de milieueffingen van rechtswege volledig bestemd voor het MINA-fonds.

Ten derde, als Gewestdienst met Afzonderlijk Beheer beschikt het MINA-fonds over de financiële middelen uit de algemene uitgavenbegroting. Het was de fundamentele discussie of dit fonds zou worden gestijfd door de begroting en dan zou het een gewestdienst met afzonderlijk beheer zijn, ofwel of via een begrotingsfonds uitsluitend beroep kon worden gedaan op financiering door derden, via heffingen, en niet vanuit de begroting zelf. Juist omwille van dit fundamentele hebben wij gekozen voor een gewestdienst met afzonderlijk beheer, wat het Rekenhof volmondig heeft goedgekeurd. De middelen uit het MINA-fonds gaan dus exclusief, volledig en rechtstreeks naar de beleidsinstellingen van het MINA-plan, in de brede betekenis van het woord. Er wordt geenszins een beroep gedaan op leningen, op debudgettering. Ik denk dat het de moeite loont dit element even te vermelden. Het is het principe dat de vervuiler betaalt, aangevuld met inspanningen van de overheid, die de financieringen van het MINA-plan moet mogelijk maken.

Bovendien bepaalt het decreet dat de Vlaamse Raad geregeld en omstandig de toepassingen van de kredieten zal kunnen opvolgen, bespreken en controleren. In de begroting is trouwens ingeschreven dat de begroting van het MINA-fonds elk jaar voorafgaandelijk ter goedkeuring aan de Vlaamse Raad zal moeten worden voorgelegd. Op 30 juni zal verslag moeten worden uitgebracht over de inkomsten en de uitgaven. De programma's en de werking van het MINA-fonds van het afgelopen begrotingsjaar kunnen op die manier worden gecontroleerd.

Collega Timmermans had hier de opmerking gemaakt dat deze begroting, zoals een begroting van een parastatale instelling, te allen tijde kan worden gewijzigd, mits het akkoord van de bevoegde Gemeenschapsminister. Ik wijs er u op dat ook het akkoord vereist is van de inspectie van Financiën en van de Begrotingsminister,

T. Kelchtermans

wat toch een degelijke garantie biedt. Bovendien moet de Vlaamse Raad, wanneer een wijziging wordt aangebracht, bij de verslaggeving een verantwoording hiervoor krijgen. Ik heb er geen bezwaar tegen in de Commissie die de evolutie van deze begroting behandelt de wijzigingen mede te delen.

Voor de regelen inzake toezicht en controle verwijs ik naar de discussie met betrekking tot het statuut van dit fonds waarin dit element zeer uitvoerig aan bod is gekomen, zelfs met verwijzing naar de NV Aquafin, die gisteren nog ter sprake is gekomen. Ik zal de beslissing van de Executieve uitvoeren en die morgen ter kennis brengen in de Commissie voor Leefmilieu.

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen heeft dit decreet gunstig beoordeeld. Wij gaan in op de boekhoudkundige compartimentering die werd voorgesteld. Ook de concrete wijze van functioneren van het MINA-fonds is voldoende geregeld.

CVP-Raadslid E. Vandebosch benadrukte dat het ontwerp van decreet op het MINA-fonds zowel de rechtstreekse als de onrechtstreekse controle op het milieubeleid aanmerkelijk versterkt

Bij de redactie van dit ontwerp van decreet werd contact gehouden met de diensten van het Rekenhof. De heer Geysels verwees naar de overeenkomst die ook ter sprake is gebracht in de bespreking met afgevaardigden van het Rekenhof en die gesloten werd tussen het Rekenhof en het Vlaams Gewest enerzijds en de NV Gewestelijke Investeringsmaatschappij anderzijds die handelde namens de Milieuholding in oprichting. Artikel 4 bepaalt uitdrukkelijk dat er een kwijtschelding is van schulden bij falen voor het geld dat van het MINA-fonds afkomstig is. Ik meen dat hierover in de Commissie voldoende verduidelijking is gegeven. Het gaat alleen over de kwijtschelding van geld uit het MINA-fonds. De NV Aquafin is een privaatrechtelijke vennootschap. Bij falen worden de fondsen ingebracht door de Milieuholding. Het geld via de Milieuholding uit het MINA-fonds afkomstig dat niet kan worden gerecupereerd, kan vanzelfsprekend ook niet door de Milieuholding worden teruggevorderd. De privé-vennoten in de NV Aquafin zijn vanzelfsprekend in deze operatie betrokken en kunnen het geld, dat zij op hun risico hebben ingebracht, evenmin recupereren. Dit is een logische redenering over de gehele lijn. Alleen zou een decretale bevestiging moeten volgen. Dit gebeurt met het goedkeuren van het MINA-fonds.

Ik meen met deze korte verduidelijking, die ook ingaat op wat is gezegd in de Commissie, te kunnen beklemtonen dat het MINA-fonds een van de hefboomen in werking kan stellen voor een anders en structureel milieubeleid. Voor het beleid inzake leefmilieu, natuurbehoud, bos- en groenvoorziening, en in de toekomst ook inzake de drinkwatervoorziening, beschikken wij over een uitgelezen instrument om de financiële behoeften, die moeten worden gelenigd, via deze bevoorrading veilig te stellen. Het MINA-fonds zal trouwens voor 1991 verbintenissen kunnen aangaan voor 9,481 miljard frank.

Dit is een fundamentele en onomkeerbare stap in de planmatige aanpak, zoals vooropgesteld in het MINA-plan 2000 en geconcretiseerd in

het MINA-plan 1990-1995 tot voorkoming van de vervuiling en tot sanering van het leefmilieu in Vlaanderen. Met dit milieubeleid zullen wij op een andere manier de problemen kunnen aanpakken.

De vragen van de heer Caudron zijn ten dele vervat in de algemene benadering. Over twee zeer concrete voorstellen van decreet zal de Executieve haar standpunt moeten bepalen maar ik kan nu reeds meedelen dat wij ook van mening zijn dat de rol van de gemeenten in het geheel van het milieubeleid van fundamenteel belang is en dat meer middelen moeten worden vrijgemaakt om de gemeenten te ondersteunen. Onder meer in het Afvalstoffenplan heb ik concrete suggesties gedaan in verband met de rol van de gemeenten op verzoek van Minister Van den Bossche. Door die suggesties worden de gemeenten gestimuleerd om hun rol zeer offensief te spelen in het geheel van het Afvalstoffenplan dat de Vlaamse Executieve binnenkort imperatief moet opleggen. Vanzelfsprekend geldt deze redenering ook voor de waterzuivering. Wij zullen trouwens ter zake concrete voorstellen doen ; wij zullen dan vaststellen in hoeverre onze voorstellen overeenstemmen met wat u naar voren brengt en ook in hoeverre bepaalde elementen kunnen worden samengebracht.

Vervolgens kom ik tot het voorstel inzake de kleinschalige waterzuivering. Ter zake zijn er heel wat interne discussies. Dit moet mijns inziens niet worden uitgesloten. Inderdaad, inzake de kleinschalige waterzuivering bestaan heel wat varianten. Wij mogen immers in de vele landelijke gemeenten van Vlaanderen de zelfzuivering niet onderschatten ; wij moeten daarbij ook de kleinere groepen woningen, die geïsoleerd zijn, mogelijkheden bieden in de varianten van deze kleinschalige waterzuivering. Ik ben daar een voorstander van.

Ik dank collega Van den Bossche voor de positieve benadering van dit ontwerp van decreet. Ik bevestig dat de controle — en deze zorg kwam tot uiting in iedere uiteenzetting in de Commissie — in artikel 9 voldoende is beveiligd ; ik verwijs hier naar de

T. Kelchtermans

toelichting van de directeur van het Rekenhof.

Ook collega Timmermans heeft op dit element gewezen. Ik meen dat ik hem reeds heb geantwoord op de vraag wat er zal gebeuren indien de begrotingsvoorstellen in de loop van het jaar geregeld wijzigingen ondergaan en in welke mate de Vlaamse Raad daar zal worden bij betrokken.

In antwoord op de toespraak van de heer Geysels verwijs ik naar de discussie die wij reeds bij vorige gelegenheden voerden. Ik herhaal dat wij helemaal niet aan sluipende besluitvorming hebben gedaan. Integendeel, wij zijn zeer offensief tewerk gegaan. En voor de Vlaamse Raad én voor de Vlaamse Executieve hebben wij stap voor stap de krachtlijnen en de beleidsopties van het MINA-plan 2000 in alle openheid geformuleerd, alvorens tot concrete voorstellen te komen. Wij hebben deze telkens op het gepaste niveau en op het gepaste moment naar voren gebracht. De discussie ter zake werd tevens op een zeer open wijze gevoerd. Bovendien werd het advies van de Raad van State niet genegeerd. De Commissie heeft deze beslissing, ingevolge de gedachtenwisseling zelf genomen vanuit het standpunt dat wij de volwassenheid moeten hebben om, wanneer er twee adviezen niet parallel lopen, zelf te oordelen. Er is immers enerzijds een advies van het Rekenhof en anderzijds een advies van de Raad van State, dat zich baseert op strikt juridische formalistische redenen, omdat een bepaald artikel van de wet van 1963, na 27 jaar, nog niet van kracht is. De Raad van State blijft ter zake haar roeping getrouw : hij vindt dat die gewestelijke dienst niet kan worden opgericht. Het Rekenhof daarentegen zegt dat dit een uniek begrotingsinstrument is, waar hij zich volledig kan akkoord mee verklaren. Het Rekenhof nodigt dan ook de Vlaamse Raad uit er in de Commissie gebruik van te maken. Ik hoop dan ook dat de Vlaamse Raad zal oordelen dat ter zake het standpunt van het Rekenhof de voorkeur verdient.

Ik heb dus evenmin de Vlaamse

Raad genegeerd. Ik ga met vertrouwen de gedachtenwisseling in de Commissie tegemoet omtrent de overeenkomst en omtrent de verschillende stappen die werden gezet vooraleer tot deze overeenkomst te komen met de NV Aquafin.

In ieder geval zal ik deze overeenkomst ondertekenen, zoals zij in de Executieve werd genomen. Ik zal ter zake dan ook alle gewenste toelichting geven.

Het ontwerp is dus evenmin de negatie van een ecologisch beleid. In geen enkel van uw toespraken vanop deze tribune heb ik concrete haalbare oplossingen gevonden. Telkens is het de ontkenning van wat wordt voorgesteld, ook al erkent eenieder dat de voorbije twee jaar — en ik zeg dit ter ere van de Vlaamse Raad, alsook van de Commissie Leefmilieu — dat er in Vlaanderen een omhuizing tot stand kwam inzake leefmilieu. Er werd immers op een meer planmatige, structurele, geïntegreerde wijze **tewerk** gegaan. U ontkent dit overgans de lijn. De resultaten zullen dan ook uitwijzen wie het bij het rechte eind heeft.

Vooralsnog ontbreken in uw uiteenzettingen volwaardige alternatieven. Ik geef u rendez-vous op deze afspraken voor de toekomst, alsook voor datgene wat zo dadelijk aan bod zal komen, met name het mestdecreet. (Applaus)

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? **(Neen)**

Aangezien niemand meer het woord vraagt, verklaar ik de algemene bespreking gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De Voorzitter : Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet tot oprichting van het Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur als Gewestdienst met Afzonderlijk Beheer.

De door de Commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 107quater van de Grondwet.

— **Aangenomen.**

Artikel 2

Er wordt een Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur opgericht, afgekort MINA-fonds. Het MINA-fonds is een Gewestdienst met Afzonderlijk Beheer, als bedoeld in artikel 65 van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling van de wetten op de Rijkscomptabiliteit. De Vlaamse Executieve beheert het MINA-fonds. Zij stelt de nodige diensten, uitrusting, installaties en personeelsleden ter beschikking van het Fonds.

— **Aangenomen.**

Artikel 3

De begroting van het MINA-fonds wordt gestijfd door :

1° de ontvangsten uit de **milieuheffingen** in uitvoering van het decreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen ;

2° de ontvangsten verkregen door toepassing van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging ;

3° de ontvangsten verkregen door de toepassing van het decreet van 23 mei 1990 betreffende de afgifte van jachtverloven en jachtvergunningen ;

4° de ontvangsten voortvloeiend uit het beheer van het patrimonium dat onder de bevoegdheid valt van de Dienst Groen, Waters en Bossen en van de Dienst Natuurbehoud van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, met uitzondering van de ontvangsten verkregen door uitvoering van de wet van 1 juli 1954 betreffende de riviervisserij ;

5° de ontvangsten verkregen door toepassing van wetten, decreten en reglementen inzake de bescherming

Voorzitter

van het leefmilieu betreffende de verontreiniging door meststoffen ;

6° de dotaties ingeschreven in het decreet houdende de algemene uitgavenbegroting en in de administratieve begroting van het Vlaamse Gewest ;

7° de renten, de aflossingen, de terugbetalingen, de bijdragen en de opbrengst van verkopen en van andere verrichtingen naar gelang het geval, voortkomende uit of gerealiseerd met de middelen van het MINA-fonds, of van de kredieten in het verleden aangewend inzake leefmilieu, watervoorziening, groenvoorziening en natuurbehoud ;

8° de opbrengst van de verkoop, van de vergoeding van dossierkosten en van de vergunningen en verloven in toepassing van de wetten en reglementen inzake leefmilieu, natuurbehoud, watervoorziening en groenvoorziening ;

9° de geïnde administratieve geldboeten, alsmede alle andere bedragen geïnd ingevolge vorderingen door de diensten van het Vlaamse Gewest ingeleid of ingevolge uitspraken van de hoven en de rechtbanken, lastens de overtreders van de wetgeving en reglementering inzake leefmilieu, groenvoorziening, watervoorziening en natuurbehoud ;

10° de bijstand van de Europese Gemeenschappen betreffende de door de Vlaamse Gemeenschap gedane uitgaven in verband met leefmilieu, natuurbehoud, watervoorziening en bos- en groenvoorziening ;

11° het per 31 december van het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar beschikbare saldo van het MINA-fonds ;

12° alle andere middelen die nuttig zijn in het kader van de doelstelling van het MINA-fonds en die inzonderheid ingevolge wettelijke, decreetale of reglementaire bepalingen aan het MINA-fonds toekomen evenals de opbrengsten van beleggingen, terugstortingen en toevallige ontvangsten.

— **Aangenomen.**

Artikel 4

Het MINA-fonds financiert de uitgaven, ongeacht de aard, tot al wat dienen kan met betrekking tot het beleid van het Vlaamse Gewest inzake de preventie, de bescherming, de administratie, het beheer en de sanering van het leefmilieu met inbegrip van de watervoorziening, het natuurbehoud en de bos- en groenvoorziening, in de ruime zin, in het Vlaamse Gewest.

— **Aangenomen.**

Artikel 5

§ 1. De vastlegging en de ordonnanciering der uitgaven ten laste van het MINA-fonds doet de Vlaamse Executieve, onverminderd de regelen inzake de administratieve en begrotingscontrole en onverminderd de regelen inzake delegatie van bevoegdheden in de Vlaamse Executieve die op het MINA-fonds toepasselijk zijn.

§ 2. Het decreet houdende de begroting van het Vlaamse Gewest bepaalt elk jaar het bedrag van de vastleggingsmachtiging gehecht aan het MINA-fonds.

§ 3. Het per 31 december van het lopende jaar beschikbare saldo van het MINA-fonds wordt overgedragen naar het volgende begrotingsjaar.

— **Aangenomen.**

Artikel 6

§ 1. In de artikelen 13,87 en 112 van het Bosdecreet van 13 juni 1990 worden de woorden „Fonds dat is ingeschreven in de begroting van het Vlaamse Gewest voor de reconstitutie en de rationalisatie van het bospatrimonium” vervangen door de woorden „Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur dat is ingeschreven in de begroting van het Vlaamse Gewest”.

§ 2. Het per 31 december 1990 beschikbare saldo van het fonds sub artikel 66.05.72, sectie 72, afdeling II van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap (Fonds voor de reconsti-

tutie en de rationalisatie van het bospatrimonium van het Gewest) wordt overgeschreven naar het MINA-fonds. De uitstaande vastleggingen ten laste van voormeld fonds artikel 66.05.72 worden vanaf 1 januari 1991 overgenomen door het MINA-fonds.

— **Aangenomen.**

Artikel 7

§ 1. Het per 31 december 1990 beschikbare saldo en de op die datum nog openstaande verbintenissen van het fonds ingeschreven sub artikel 60.10.71, sectie 71, afdeling II van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap (Fonds voor Preventie en Sanering inzake Milieu en Natuur) worden overgedragen naar het MINA-fonds.

§ 2. De voornoemde op 31 december 1990 beschikbare ordonnanceringsaldi op de hiernavermelde fondsen van afdeling II worden ambtshalve overgeboekt op daartoe te openen rekeningen (orderekeningen van de Tsaaurie) teneinde ze over te dragen aan het MINA-fonds :

Fonds afdeling II'

60.10.71 A

66.05.72 A

§ 3. De Vlaamse Executieve stelt het bedrag van de saldi vast.

— **Aangenomen.**

Artikel 8

Bij het terugvloeden naar de NV Vlaamse Milieuholding, hierna te noemen Milieuholding, van de financiële middelen die ter beschikking werden gesteld voor een project door het Mina-fonds en de Milieuholding, worden de ontvangen bedragen verdeeld tussen het MINA-fonds en de Milieuholding naar rata van het geheel van de middelen door elk van hen ter beschikking gesteld voor het betrokken project. Ingeval de voor een bepaald project geïnvesteerde of uitgeleende bedragen niet geheel zouden worden terugbetaald tengevolge van een faillissement of een definitieve waardevermindering, wordt

Voorzitter

het niet aan het MINA-fonds teruggestorte bedrag van rechtswege kwijtgescholden als schuld van de NV Vlaamse Milieuholding aan het MINA-fonds. Die definitieve waardevermindering moeten blijken uit een attest van de commissaris-revisor van de Milieuholding dat aan de Gemeenschapsminister bevoegd inzake leefmilieu ter goedkeuring wordt voorgelegd.

Op dit artikel is er een amendement van de heren Cuyvers en Geysels dat luidt als volgt : „Op de twaalfde regel het woord „kwijtgescholden” vervangen door het woord „behandeld”.”

De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, het gaat hier om een opmerking die zowel ik in mijn betoog als de Minister in zijn antwoord ontwikkelden, met name de discussie over wat oorspronkelijk in de overeenkomst van 20 december 1989 was vermeld.

Inderdaad, deze overeenkomst stipuleerde dat voor een bepaald project geïnvesteerde of uitgeleende bedragen niet geheel zullen moeten worden terugbetaald ten gevolge van het faillissement. Dan wordt het niet teruggestorte bedrag van het MINA-fonds van rechtswege kwijtgescholden als een schuld van de milieuholding ten opzichte van het MINA-fonds. Mijnheer de Minister, het Rekenhof merkte hierbij eerst en vooral op dat het een vrijgevigheid was. Dit was het element A. Element B : het ging om een vrijgevigheid in de zin van artikel 114 van de Grondwet, waarvoor een decreet is vereist. Dit decreet regelt het element B, maar het blijft een vrijgevigheid. Wij beschouwen dit amendement dus niet als formeel juridisch, maar wel als een politiek geïnspireerd amendement dat te maken heeft met de structuur en de uitbouw van Aquafin. Het is duidelijk dat de middelen voor een groot gedeelte via heffingen ook door de burger worden betaald, middelen die nadien worden doorgesluisd naar Aquafin. In die zin bete-

kent het voor een aantal partners van Aquafin een vrijgevigheid die wij politiek gezien niet aanvaardbaar vinden.

Wat de Minister zei over het juridisch aspect van de zaak is correct. Door de goedkeuring van dit decreet vervalt het juridische argument, maar het politieke argument blijft bestaan. Om die reden houden wij het amendement aan.

De Voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de Voorzitter, ik begrijp niet waar de heer Geysels het element vrijgevigheid ziet. Ik geef een voorbeeld. Het project NV Aquafin is opgericht en gaat failliet. Ik ga er evenwel van uit dat zulks zelden of nooit gebeurt. Het kapitaal is samengesteld uit gelden van particuliere partners, mogelijk een financiering via de GIMV via het kanaal Milieuholding en ook uit gelden van het MINA-fonds. Wanneer inderdaad een falend zou plaatsvinden, wordt het dossier behandeld volgens de regels die bij een falend gelden. De fondsen die kunnen worden gerecupereerd, worden gerecupereerd. Een aantal middelen kunnen niet worden gerecupereerd, wat ten nadele zal uitvallen van de drie bovengenoemde partners. Er is dus geen bevoorrechte partner. De heer Geysels laat uitschijnen dat alleen het MINA-fonds zijn gelden zou kwijtspelen.

De Voorzitter : De stemmingen over artikel 8 en het amendement op artikel 8 worden aangehouden.

Artikel 9

§ 1. Overeenkomstig de bepalingen van artikel 65 van de wet van 28 juni 1963 inzake de Rijkscomptabiliteit legt de Vlaamse Executieve jaarlijks en uiterlijk op 30 september de begroting van het MINA-fonds voor het volgende jaar aan de Vlaamse Raad ter goedkeuring voor.

§ 2. De Vlaamse Executieve brengt jaarlijks vóór 30 juni bij de Vlaamse Raad omstandig verslag uit over de inkomsten en de uitgaven, de actie-

programma's en de werking van het MINA-fonds tijdens het afgelopen begrotingsjaar.

— **Aangenomen.**

Artikel 10

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 1991.

Op dit artikel is er een amendement van de heren Cuyvers en Geysels dat luidt als volgt : „Bij artikel 10 toevoegen na „1991” : „en dit na bekrachtiging van de overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en de NV Aquafin door de Vlaamse Raad”.”

De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels : Mijnheer de Voorzitter, dit amendement houdt verband met de fundamentele discussie in verschillende commissievergaderingen, met name of wij vanuit deze Raad ermee akkoord kunnen gaan dat in een zo belangrijk project alle macht uit handen wordt gegeven en de Raad toeschouwer wordt. Dit onderwerp kwam gisteren nog uitvoerig aan bod naar aanleiding van verschillende interpellaties. Ik heb toen daaromtrent ook de bezorgdheid gehoord van collega Timmermans. Wij hebben de zekerheid dat wij morgen deze overeenkomst wel kunnen inzien, maar een discussie is niet meer mogelijk. Een dergelijke handelwijze is onaantvaardbaar. Vandaar dat wij de inwerkingstelling van het MINA-fonds koppelen aan een bekrachtiging door de Raad van deze tientallen miljarden frank kostende overeenkomst. De Raad is geen adviesorgaan ; de Raad moet over de tientallen miljarden frank kunnen beslissen, te meer dat dit contract jaren en jaren bestrijkt.

De Voorzitter : De stemmingen over artikel 10 en het amendement op artikel 10 worden aangehouden.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen morgen om 16 uur de

Voorzitter

hoofdelijke stemming over het gehele ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen

— 423 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 6

Algemene bespreking

De Voorzitter : Aan de orde is het ontwerp van decreet inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen.

De algemene bespreking is geopend.

Aangezien de heer Van Nevel, verslaggever, niet aanwezig is, veronderstel ik dat hij naar zijn schriftelijk verslag verwijst.

De heer E. Vandebosch : Het verbaast ons dat de heer Van Nevel nog niet aanwezig is. Hij had aangekondigd om 11 uur hier te zijn, maar ik vermoed dat hij verhinderd is. Bijgevolg verwijzen wij naar het schriftelijk verslag.

De Voorzitter : Het verslag werd aan iedereen rondgedeeld en dus kunnen wij de algemene bespreking aanvangen.

De heer Capoen heeft het woord.

De heer M. Capoen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, getrouw aan de gewoonte danken wij de verslaggever voor zijn goed verslag. Het schriftelijk verslag was hoe dan ook volledig en deskundig opgesteld en de verwoording ervan op de tribune zou dus eveneens goed zijn geweest.

De combinatie van moderne vee­teelttechnieken met gunstige produktievoorwaarden heeft de voorbije decennia tot een explosieve groei van de veestapel geleid. In Vlaanderen is de veestapel goed voor een mest­produktie van circa 32.000 ton per jaar. Die groeiende mest­produktie moet worden verspreid over een steeds

krimp­ende oppervlakte cultuur­grond. Momenteel beschikken wij over 609.000 hectaren, waarvan wij mogen aannemen dat er een gemiddeld jaarlijks verlies van 8.000 hectaren is. Tijdens de voorbije 30 jaar zijn 240.000 hectaren cultuur­grond verloren gegaan en in dezelfde periode is de veestapel praktisch verdrievoudigd. Dat betekent dat de jaarlijkse mest­produktie per hectare gemiddeld neerkomt op 260 kilogram stikstof en 142 kilogram P_2O_5 .

Wanneer wij de mest­produktie bij de bedrijven nagaan moeten wij rekening houden met een mestoverschot van ongeveer 36.000 ton P_2O_5 en 47.000 ton stikstof per jaar. Het probleem wordt nog scherper gesteld wanneer men weet dat er een sterke evolutie is naar meer intensieve en niet-grondgebonden vee­teelt­bedrijven die bovendien zeer geconcentreerd voorkomen in twee gebieden, namelijk in West-Vlaanderen, met ongeveer de helft van de vee­teelt­sector en in de Kempen.

Er is dus in de eerste plaats een mestoverschotten­probleem ingevolge het plaatselijk overaanbod en het gebrek aan afzet­mogelijkheden. Om van deze overschotten af te geraken wordt er in vele gevallen aan overbemesting gedaan, wordt er mest gedumpt en in de ergste gevallen zelfs illegaal geloosd. De gevolgen van deze jaren­lange praktijken zijn catastrofaal voor het leefmilieu en vormen een toenemende bedreiging voor de volksgezondheid.

Er is de bodemverontreiniging door aanrijking met fosfaten, waaronder zware metalen, er is oppervlakte- en grondwaterverontreiniging door fosfor en stikstof en er is de luchtverontreiniging en verzuring door de emissie van ammoniak.

Eind november vorig jaar heeft de directeur-generaal van de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening via de pers een luide noodkreet laten horen over de toenemende nitraatconcentraties in de ondiepe lagen van de waterwinningsgebieden. Volgens de maatschappij is het alarmpeil bereikt en moet dringend worden overgeschakeld naar dieper gelegen, nitraatarme grondwaterlagen.

De alarmerende verhoging van de nitraatconcentraties is grotendeels het gevolg van overbemesting in de landbouwsector. Er is dus een dringende regeling nodig om aan het probleem van de mestoverschotten een afdoende oplossing te geven. De Volksunie heeft reeds in 1988, bij monde van de heer Pillaert en andere collega's, een voorstel ingediend om deze problematiek te remediëren. Wij verheugen ons er dan ook over dat dit voorstel, nu als ontwerp van decreet in zijn definitieve fase wordt besproken en morgen zal worden gestemd.

Er moet worden gestreefd naar een evenwichtige bemesting, met andere woorden een bemesting die landbouwkundig verantwoord is en terzelfder tijd de uitspoeling en doorstroming naar grond- en oppervlaktewater tot een ecologisch niveau beperkt en garandeert. Daartoe zal men dus de mestoverschotten van mestrijke gebieden moeten overbrengen naar mestbehoevende gebieden. Indien het niet mogelijk is om op die manier alle mestoverschotten af te zetten, dan zal de mest moeten worden verwerkt of vernietigd. Desnoods zal de mest­produktie moeten worden beperkt.

In dit ontwerp van decreet inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen vinden wij een belangrijke aanzet tot een effectief mest­beleid. De aanpak van de mestoverschotten­problematiek via het instellen van bemestingsnormen, het oprichten van een mestbankensysteem, het invoeren van mestheffingen, voorzieningen voor mestverwerking en beperking van de mest­produktie kunnen wij volledig onderschrijven. Onze op- en aanmerkingen betreffende dit ontwerp zijn dan ook bedoeld als een positieve bijdrage. Wij hopen ermee elementen aan te brengen die het decreet in de loop van de uitvoering zullen bijsturen en verfijnen.

Het feit dat men vertrekt van de hypothese dat er in het Vlaams Gewest geen dierlijke mestoverschotten zijn, maakt dat het actieplan in de eerste plaats een verspreidings­beleid inhoudt en te weinig gericht is op voorkoming en volumebeperkende maatregelen. Wij zijn ervan overtuigd dat

Capoen

de volledige inventaris van de mestproductie en de mineraalbalansen per bedrijf, zal aantonen dat er wel degelijk mestoverschotten in het Vlaams Gewest bestaan. In dit verband hadden wij graag vernomen of de mestbank voor de inventarisatie en de teeltplannen een bepaald werken tijdschema zal worden opgelegd zodanig dat het mestdecreet in de toekomst goed zal functioneren. Wij wensen voor de mestbank of de stuurgroep geen herhaling van toestanden zoals bij het Nationaal Instituut voor de Statistiek dat moest kennen een bepaalde opdracht bij gebrek aan mogelijkheden, middelen en personeel niet te kunnen uitvoeren.

De mestoverschotten zullen maar kunnen worden weggevoerd door ofwel het opleggen van een mestproductiebeperking via drastische inkrimping van de veestapels ofwel door het opzetten van mestverwerkingsystemen. De optie drastische inkrimping van de veestapel lijkt ons niet realistisch en is, wegens een gebrek aan economische en sociale alternatieven, zeker op korte termijn geen haalbare oplossing. Blijft dus de aanpak van de mestoverschotten via mestverwerkingstechnieken. De technologische kennis is voorhanden om efficiënte mestverwerkingsystemen op te zetten. Er blijft evenwel een behoefte bestaan aan een aangepaste reglementering ter zake.

De grootste rem voor de ingebruikneming van de mestverwerkingsinstallaties was en is tot op heden de hoge kostprijs van dit systeem. Met het in voege treden van het mestbeleid zal de financieel-economische benadering van dit probleem er helemaal anders uitzien. Zelfs indien er geen probleem van mestoverschotten op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap was, dan zou toch blijken dat de transportkosten van mestoverschotgebieden naar gebieden met tekorten dermate hoog oplopen dat mestverwerking wel degelijk een economisch haalbaar alternatief is.

In het jongste nummer West-Vlaanderen werkt van het Westvlaams Economisch Studiebureau wordt berekend dat de kostprijs voor het ver-

voer van de mestplas — zo noemen ze dat in dat nummer — voor de regio Wingene-Ardoeie die volgens de voorgestelde bemestingsnormen buiten een straal van 25 km moet worden afgezet, zou oplopen tot ongeveer 240 miljoen frank. Wanneer men die normen zou verlagen, verlaging die in het decreet in het vooruitzicht is gesteld, zal die prijs vlug oplopen tot het dubbele en meer. Wij vragen dan ook prioriteit voor de mestverwerking in de context van het voorgestelde decreet.

Wat de inventarisatie van de teeltplannen en de mineraalbalansen betreft vrezen wij dat heel het opzet van het mestdecreet zal stranden op een onoverzichtelijke en oncontroleerbare papieren rompslomp. Een efficiënte, maar praktische en eenvoudige administratie is dus een fundamentele vereiste voor het welslagen van dit actieplan. Het systeem zal dus ook te velde, en wij bedoelen dit letterlijk, uitvoerbaar moeten zijn. In dit verband verwachten wij bijkomende inspanningen van de landbouworganisaties en van het nationaal Ministerie van Landbouw, vooral inzake technische voorlichting en begeleiding van de landbouwers inzake de nutriëntbenutting, veevoerkundige en andere maatregelen ter vermindering van de milieubelasting in de landbouw.

Hiermee belanden wij bij het meest delicate punt in dit ontwerp, met name de mineraalbalansen en het begrip evenwichtbemesting. De landbouwkundige en ecologische benadering van deze problematiek zal wel altijd sterk uiteenlopende resultaten opleveren. Ook wij zijn van mening dat in de huidige situatie van overbemesting het handhaven van de voorgestelde en algemeen geldende bemestingsnormen tot in 2001 tot een verdere verontreiniging van het grondwater en van het leefmilieu in het algemeen zal leiden. **(Onderbreking door de heer J. Cuyvers)**

Wanneer u heel mijn betoog zult hebben gehoord dan zult u begrijpen dat wij toch vertrouwen stellen in het beleid. Er worden in het decreet mogelijkheden geboden om vroeger in te grijpen voor het bepalen van andere bemestingsnormen.

De stuurgroep Vlaamse mestproblematiek moet begin 1992 het eerste geactualiseerde actieplan voorleggen. Wat zal er gebeuren indien uit dat verslag zou blijken dat de gehanteerde bemestingsnormen werkelijk te hoog zijn en dus de oorzaak zijn van een onaanvaardbare toename van nitraten in het grondwater? Kan dit verslag een aanleiding zijn voor een versnelde afbouw van de voorgestelde bemestingsnormen?

In het geheel van het mestdecreet krijgt de voornoemde stuurgroep een belangrijke en tevens omvangrijke opdracht toegewezen. Zal deze stuurgroep over voldoende werkmiddelen en omkadering beschikken om deze taak naar behoren te vervullen? Zal ook hier, voor bepaalde opdrachten althans, een werkings- of een tijdschema worden opgelegd?

In uitvoering van het milieuvergunningbeleid kan men specifieke sectoriële vergunningsvoorwaarden opleggen aan bedrijven. Wij verwachten van de Regering dat zij dit instrument zal aanwenden om een vestigingsbeleid te voeren dat een verdere uitbreiding van industriële en niet-grondgebonden bedrijven zal ontmoedigen. Aangezien de mestbanken en de stuurgroep niet alle opdrachten tegelijk zullen aankunnen en uitvoeren, lijkt het ons dan ook aangewezen, mijnheer de Minister, dat ze bij voorrang hun werking zouden toespitsen op voornoemde industriële bedrijven. Het is immers in deze groep van bedrijven dat de grootste en grofste misbruiken voorkomen en dat de grootste saneringen moeten en kunnen gebeuren en op korte termijn effect ressorderen.

De heffingen zijn zo berekend dat de opbrengst ervan de kosten voor de uitvoering van het mestdecreet kunnen dekken. Wij hopen dat deze heffingen ook zullen bijdragen tot een groter verantwoordelijkheidsbesef van de betrokkenen en dat zij het onderzoek naar milieuvriendelijke technieken, zowel inzake veevoeding als inzake het productieproces van mest, zullen stimuleren. Het zou immers technisch mogelijk zijn de mestproductie te verkleinen en de bodemverontreiniging door zware metalen te verminderen.

Capoen

Dit decreet is een kaderdecreet. In de eerste plaats moeten uitvoeringsbesluiten worden uitgevaardigd om de mestbank en de stuurgroep onmiddellijk operationeel te maken. Ook zullen uitvoeringsbesluiten moeten zorgen voor bijsturing en verfijning, zodat het mestdecreet een efficiënt instrument wordt in de strijd voor een beter leefmilieu. Wij rekenen tevens op de positieve medewerking van de landbouwers, zodat de landbouwsector niet langer kan worden nagewezen als één van de belangrijkste vervuilende sectoren.

Mijnheer de Minister, u zal begrepen hebben dat wij dit decreet zullen goedkeuren. Wij zijn verheugd dat het, na de jarenlange lijdensweg, uiteindelijk toch kan worden uitgevoerd. Wij hopen dat de Regering ook dit instrument zal aangrijpen om op het gebied van de landbouw een milieuvriendelijk beleid te voeren tot welzijn van iedereen en tot beveiliging van de volksgezondheid. **(Applaus)**

De Voorzitter : Dames en heren, zoals ik daarstraks reeds heb aangekondigd, had de verslaggever moeilijkheden om hier tijdig aanwezig te zijn. Hij is pas aangekomen en, indien hij dat wenst, kan hij nu het woord voeren.

De heer Van Nevel, verslaggever, heeft het woord.

De heer A. Van Nevel, verslaggever, **(op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, gelieve mij te willen verontschuldigen omdat ik hier niet tijdig kon aanwezig zijn. Ik dank u omdat u mij alsnog het woord wil verlenen.

Dit ontwerp van decreet, zoals het door de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud eenparig werd goedgekeurd, heeft tot doel de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging als gevolg van de produktie en het gebruik van meststoffen.

Vooraf was het voorontwerp voor advies gestuurd naar de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, de Vlaamse Raad voor het Leefmilieu en de Raad van State. Zij brachten hun advies uit respectievelijk op 9 mei, 15 mei en 6 juli 1990. Vooral

het advies van de SERV valt op door degelijkheid, technische verantwoording en studiegegevens.

Het ontwerp dat de Executieve aan de Raad voorlegt houdt in hoge mate rekening met de uitgebrachte adviezen. Zij werden trouwens gevoegd bij het ontwerp van decreet van 20 november 1990 zoals het aan de leden is toegestuurd.

Uw Commissie heeft dit ontwerp van decreet behandeld op 28 november en op 7 en 11 december 1990.

Op hun verzoek werden vier organisaties door de Commissie gehoord tijdens de hoorzitting gehouden op 11 december 1990 met name : BEMEF-A, Belgische Mengvoederfabrikanten ; VAC, Vlaams Agrarisch Centrum ; Natuurreservaten VZW, en BB, Belgische Boerenbond. De samenvatting van hun uiteenzettingen vindt u achteraan het verslag.

Vooraleer de samenvatting te geven van de besprekingen in de Commissie, wil ik het probleem waaraan een oplossing moet gegeven worden algemeen schetsen en situeren.

Zowat twintig jaar wordt het probleem van de meststofoverschotten gesteld en worden klachten over en oplossingen voor dit probleem geformuleerd.

Zonder akkoord te gaan met wat sommigen in blinde vereenvoudiging en slogantaal beweren, namelijk dat de landbouw, en dan vooral de vee- teelt, de oorzaak is van alle problemen inzake zure regen, nitraat- en fosfaatverontreiniging in grond- en oppervlaktewater, moeten we wel aanvaarden dat op sommige bedrijven meer dierlijke meststof voortgebracht wordt dan er op die bedrijven als nuttige grondstof verbruikt kan worden.

Een doeltreffend mestbeleid voeren in Vlaanderen is niet eenvoudig aangezien de huidige situatie historisch gegroeid is. Vlaanderen beschikt over zeer gunstige produktievoorwaarden voor de inplanting van intensieve veehouderijen zoals : goede klimaatsvoorwaarden ; gunstige ligging ten opzichte van verbruikerscentra ; gunstige ligging ten opzichte van invoerhavens van veevoedergrond-

stoffen ; hoge selectie van de veestapel ; hoge technische scholingsgraad van de landbouwexploitanten ; grote ondernemingszin van familiale en industriële bedrijfsuitbaters. De samenvoeging van deze -gunstige menselijke en economische omstandigheden zijn oorzaak geweest van een explosieve groei van de veestapel.

Het begon allemaal toen de produktie van voedsel een eerste noodzaak was in onze samenleving. Ondertussen hebben we voor de meeste voedselprodukten de zelfvoorzieningsgraad ver overschreden en stellen we andere normen.

Kenmerkend voor onze veestapel is de ongelijkmatige geografische spreiding en het niet grondgebonden karakter ervan. Ook de voortdurende vermindering van beschikbare landbouwgrond is verantwoordelijk voor de huidige mestoverschotten.

De intensieve landbouw heeft behoefte aan grote hoeveelheden stikstof, fosfor, en potas. In dierlijke mest zijn deze elementen overvloedig aanwezig, zodat daarvan een ruim gebruik gemaakt wordt. Het organisch materiaal uit dierlijke mest draagt bij tot de opbouw van de humusreserve in de bodem en bevordert aldus de bodemstructuur en vochtthuishouding. Dierlijke mest is dus in de eerste plaats een waardevolle meststof ; slechts bij overmatige aanwezigheid wordt zij een afvalprodukt. In gebieden met een overmaat aan dierlijke mest wordt zij in hoeveelheden aangewend groter dan landbouwkundig noodzakelijk is, wat aanleiding geeft tot talrijke milieuproblemen.

Overschot aan dierlijke mest is een indringend maatschappelijk probleem geworden en er moet in de zeer nabije toekomst een oplossing komen die aanvaardbaar is voor de hele maatschappij. Het wegwerken van het mestprobleem moet gebeuren door het aanpassen van het veevoeder en het verminderen van de produktie van mineralen, door her-distributie en door be- of verwerken van mest.

Inkrimping van de veestapel, zoals sommigen voorstellen, botst op economische bezwaren. Een vermindering van de varkenstapel in Vlaande-

Van Nevel

ren met één ten honderd zou de produktiewaarde met 350 miljoen frank verminderen en de toegevoegde waarde met 100 miljoen frank. Daarbij zouden ook ongeveer 100 arbeidsplaatsen verloren gaan. Inkrimping van de veestapel heeft echter ook gevolgen voor de toeleverings- en de verwerkende bedrijven. De verbruiker zou ook, hoewel dat velen ontgaat, op termijn de rekening aangeboden krijgen via hogere prijzen.

Herverdeling van dierlijke mest van gebieden met overschotten naar gebieden waar dierlijke mest nog kan worden afgezet is de goedkoopste oplossing, en wordt met dit decreet in de eerste plaats beoogd.

Daarenboven is het essentieel dat het gebruik van kunstmest verlaagd wordt en vervangen wordt door een nuttig gebruik van dierlijke mest. Dit kan evenwel niet volledig gebeuren, want, vooral voor een optimale stikstofbemesting is bij praktisch alle teelten een relatief belangrijke aanvulling met kunstmeststikstof nodig.

Milieuverontreiniging door dierlijke mest wordt vooral veroorzaakt door stikstof, fosfor en zware metalen. Het probleem van de mestoverschotten moet benaderd worden op basis van de geproduceerde hoeveelheden dierlijke stikstof en fosfor. Aangezien de fosfor in tegenstelling tot stikstof in de bodem niet onderhevig is aan microbiële oxydatie en reductieprocessen, en bijgevolg beter bepaalbaar is, vormt dit element een goede basis voor het uitwerken van normen voor de verspreiding van dierlijke mest. Daartegenover staat wel dat de directe milieuverlast ingevolge meststofgebruik vooral te wijten is aan de stikstof-fractie. Dierlijke mest is voor ongeveer de helft samengesteld uit ammoniakale stikstof.

Indien de dierlijke mest niet onmiddellijk wordt ingewerkt, vervluchtigt na het uitspreiden een groot deel van deze ammoniakale stikstof. Naast de milieuverontreiniging — denk aan de reuk — is deze ammoniakemissie ook een verlies voor de landbouw.

Ammoniakale stikstof in dierlijke mest wordt in de bodem snel omgezet

tot nitraat. Nitraat is in de bodem zeer beweegbaar en kan grondwater te nitraatrijk maken. Overbemesting met dierlijke mest, in sommige gevallen nog aangevuld met nitraatrijke kunstmeststoffen, wordt beschouwd als één van de oorzaken van nitraatvervuiling van het grondwater. Ook door toediening van grote hoeveelheden dierlijke mest komen meer fosfaten in de grond terecht dan door de onttrekking van fosfor via teelten.

De bodem kan wel fosfor accumuleren, maar op termijn, na langdurige overmaat van fosfortoediening, kan een verhoging van het fosforgehalte in het grondwater optreden. Tevens kan een te hoog gehalte aan fosfor in het oppervlaktewater mede oorzaak zijn van zuurstofgebrek en doding van het aëroob biologisch leven van het oppervlaktewater.

Bij verontreiniging door zware metalen denkt men vooral aan koper en zink, die in de bovenste bodemlagen vastgelegd worden. De huidige veevoederproductie heeft hiermede al rekening gehouden en de mengvoeders aangepast.

Op het bedrijfsniveau bestaat de beste preventie erin de uitscheiding per dier terug te schroeven. Dit kan en wordt door mengvoederfabrikanten reeds toegepast, door aangepaste samenstelling van het mengvoeder. Een stijging van de verteerbaarheid, een betere voederconversie, en de daling van het fosfor- en kopergehalte hebben reeds tot resultaten geleid. Op de beter uitgebate varkensbedrijven wordt gevoederd met aangepast mengvoeder en wordt ten opzichte van 1980 een fosfaatdaling in de dierlijke mest vastgesteld met 10 ten honderd. Door een verdere daling van het fosforgehalte in het veevoeder zal in de toekomst het mestoverschot met 10 à 25 ten honderd dalen.

Uit de bespreking in de Commissie bleek dat de meeste leden een decreet tot bescherming van het leefmilieu tegen verontreinigende meststoffen nodig vonden. Er werd wel gewaarschuwd voor het gevaar van administratieve rompslomp die de landbouwers overbodig paperassen zou bezorgen en hoge kosten teweeg brengen. Dit mestdecreet wordt als

een eerste stap gezien, maar moet nog verder verfijnd en aangepast worden.

Een grote opdracht is weggelegd voor de stuurgroep waarvan sprake in de artikelen 31 en 32. Sommige commissieleden, hier in Openbare Vergadering aanwezig, meenden evenwel dat er maar één oplossing is, namelijk een drastische afbouw van de varkenshouderij in plaats van een mestdecreet. Sommigen wezen erop dat thans niet meer wordt gesproken over heffingen op kunstmeststoffen en veevoeder, noch over progressieve heffingen volgens de uitgebreidheid van de veestapel. Aangezien de Minister in de Commissie uitgebreid geantwoord heeft op al de opmerkingen en dit antwoord terug te vinden is op de bladzijden 17, 18, 19, 20, 21 en 22, hoef ik op deze opmerkingen niet terug te komen.

In de Commissie werden 79 amendementen ingediend. 20 ervan werden aangenomen, 49 amendementen werden verworpen en 10 werden ingetrokken. Daardoor werden 12 van de 41 artikels gewijzigd.

In artikel 2 worden begrippen gedefinieerd die voor de toepassing van het decreet en de uitvoeringsbesluiten van belang zijn. De bepaling wat onder bedrijf en mestoverschot per bedrijf wordt verstaan, is door de Commissie geamendeerd. Door de wijziging van de bepaling mestoverschot per bedrijf worden de invoerders van mest op gelijke voet gesteld met de eigen producenten.

Artikel 3 betreft de inventarisatie van wat iedere producent, invoerder en gebruiker van meststoffen ieder jaar aan de mestbank moet aangeven. Wegens de uitgebreidheid van al deze gegevens verwacht men hier algemeen een te grote administratieve rompslomp, die daarenboven jaren zal vergen vooraleer de gegevens nuttig kunnen gebruikt en gecontroleerd worden.

Artikel 5 geeft weer hoe de produktie van dierlijke mest per bedrijf moet berekend worden, uitgaande van de produktiehoeveelheden per diersoort. De berekening is door een amendement in de Commissie niet alleen vereenvoudigd, maar ook aan-

Van Nevel

gevuld voor nog niet vermelde dieren, namelijk paarden, schapen, geiten en pelsdieren. De gehalten aan de P_2O_5 en N werden aangepast aan de laatst bekende gegevens. Dit artikel 5 is samen met artikel 14 de basis en de sleutel van het hele decreet.

De aangenomen produktie per diersoort aan eenheden P_2O_5 en stikstof is voorlopig gesteund op theoretische gegevens. Het zal aan de stuurgroep Vlaamse mestproblematiek toekomen ieder jaar, vanaf 1992, vóór 1 september aan de Vlaamse Executieve geactualiseerde gegevens over te maken aangaande de gemiddelde hoeveelheden P_2O_5 en N die als dierlijke mest per dier wordt geproduceerd. Deze gegevens, die niet anders dan gemiddelden kunnen zijn, moeten zo dicht mogelijk de realiteit benaderen en jaarlijks aangepast worden.

De artikelen 7, 8, 9 en 10 regelen de doelmatige afvoer van de mestoverschotten. Het vervoer van dierlijke mest mag enkel gebeuren door daartoe door de mestbank erkende vervoerders en mits administratieve verplichtingen. Uitzonderingen gelden voor vervoer naar eigen grond of naar cultuurgronden van geburen-gebruikers. Bij amendement is het rechtstreeks vervoer van mestoverschotten van producent naar mestbehoevende geburen, de zogenaamde geburenregeling, door de Commissie beperkt geworden; enkel naar mestbehoevende bedrijven in de gemeente waar het bedrijf van de producent gelegen is, of in een aangrenzende gemeente, is rechtstreeks vervoer mogelijk. Tevens is per amendement beslist dat in gemeenten of arrondissementen met mestoverschotten bepaalde producenten — de grote — de verplichting kan opgelegd worden de mestoverschotten over een bepaalde afstand te vervoeren of te laten vervoeren.

De artikelen 11, 12 en 13 regelen de opdracht van de mestbank, namelijk de verantwoorde afzet van bedrijfsmatige mestoverschotten. De mestbank is er in elk geval toe gehouden de door de producent aangeboden overschotten van dierlijke mest in

ontvangst te nemen. Dit wordt een probleem in de maand oktober.

Artikel 14 is, zoals reeds gezegd, samen met artikel 5, bepalend voor de regeling van gans het meststoffenprobleem. Artikel 14 bepaalt de hoeveelheid dierlijke en andere meststoffen samen die op cultuurgrond maximaal mag worden opgebracht, namelijk 400 kg N per ha en per jaar en P_2O_5 ; 200 kg per jaar per ha snijmaais of gras, 150 kg per jaar per ha andere teelten.

Het is een opdracht voor de stuurgroep over deze bemestingsnormen, met ingang van het jaar 1992, driejaarlijks een voorstel te doen aan de Vlaamse Executieve, om tot een eindnorm te komen in 2001.

Uitzonderingen, als overgang, zijn voorzien voor de veronderstelde meststoftoedieningen in 1990.

Artikel 17 geeft beperkingen aan de mogelijkheid tot opbrenging van dierlijke mest op cultuurgrond, namelijk niet van 2 november tot 15 februari, niet op zon- en feestdagen, niet voor 8 uur en na 19 uur, niet op bevroren, besneeuwde of overstromde grond, en onder te werken binnen de 24 uur, tenzij op betaalde cultuurgrond. Dit brengt natuurlijk mede dat de veebedrijven over een mestopslagcapaciteit van tenminste 3,5 maand moeten beschikken. Dat is niet het geval en kan niet onmiddellijk geëist worden. Om die redenen, en dat is voorzien in artikel 41, wordt het in werking treden van de bepaling dat er geen dierlijke mest op het veld mag gebracht worden met 1 jaar vertraagd, zodat de veebedrijven nog 22 maand, tot einde oktober 1992, de tijd hebben om voor de nodige mestopslagruimte te zorgen.

De artikelen 19 en 20 regelen de opbrenging van drijfmest op gronden buiten het Vlaams Gewest, en drijfmest van buiten het Vlaams Gewest gelegen bedrijven.

Artikel 21 regelt de heffingen op de mestoverschotten. Geen heffingen indien volgens de berekening vermeld in artikel 5 en 6 geen overschot is op het bedrijf, dus dat wil zeggen als de producent van dierlijke mest al die mest nuttig kan toedienen op

eigen grond; nuttig volgens de bemestingsnormen vastgesteld in artikel 14.

Een basisheffing van 2 frank per ha P_2O_5 en 2 frank per kg N voor al de mest die niet nuttig op eigen cultuurgrond kan toegediend worden.

Kan een producent het mestoverschot van zijn bedrijf niet nuttig toebrengen op cultuurgronden van andere exploitanten in eigen of naburige gemeenten, dan moet de dierlijke mest verhandeld worden door de mestbank, wat aan de producent een afzetheffing kost van 8,5 frank per kg P_2O_5 en 6 frank per kg N.

De oorspronkelijke idee van getrapte en progressieve heffingen in te voeren om alzo de industriële mastodont-uitbatingen meer te belasten en te ontmoedigen werd niet weerhouden wegens het advies van de SERV. Hier werd wel een amendement aangenomen dat lastens elke invoerder van dierlijke mest een basisheffing verschuldigd is van 20 frank per ton.

In artikel 25 worden zeer hoge administratieve boetes opgelegd. Zo wordt voor iedere overtreding van artikel 16 een administratieve geldboete opgelegd gelijk aan 100.000 frank. Dit niettegenstaande het advies van de Raad van State die meent dat er kan worden betwijfeld of het Gewest bevoegd kan worden geacht om administratieve geldboeten op te leggen die kennelijk in de plaats komen van straffen. De Minister stelt dat er een precedent is in het afvalstoffendecreet. Wij kunnen afwachten wat het Arbitragehof daarover zegt.

De artikelen 31 en 32 zijn zeer belangrijk voor de toekomst en de aanpassing van dit decreet omdat zij de instelling van een stuurgroep Vlaamse mestproblematiek, die de Vlaamse Executieve adviseert en voorstellen voorlegt met betrekking tot de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging als gevolg van de produktie, het gebruik en de opslag van meststoffen, bevatten.

De stuurgroep Vlaamse mestproblematiek legt, vanaf 1992, vóór 1 september van elk jaar aan de Vlaamse Executieve een geactualiseerd mestactieplan voor waarin minimaal

Van Nevel

dienen opgenomen : gegevens met betrekking tot de gemiddelde hoeveelheden dierlijke mest die per dier en per kalenderjaar worden geproduceerd en voorstellen met betrekking tot beperkingen die aan bedrijven worden opgelegd. Zij legt met ingang van het jaar 1992 driejaarlijks aan de Vlaamse Executieve een voorstel voor met betrekking tot de in artikel 14 bedoelde bemestingsnormen om in het jaar 2001 tot een eindoplossing te komen.

Zij brengt binnen de maand advies uit over de door de Vlaamse Executieve voor advies voorgelegde aangelegenheden met het oog op de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging als gevolg van de productie, het gebruik en de opslag van meststoffen.

De Vlaamse Executieve wint voorafgaandelijk het advies in van de stuurgroep over ieder besluit dat in toepassing van onderhavig decreet wordt getroffen, evenals over elk ontwerp van decreet dat een wijziging van onderhavig decreet beoogt. Die opdracht voor de stuurgroep is zeer belangrijk voor de toekomst. De grootte van de mestoverschotten hangt niet alleen af van de omvang van de mestproductie, maar evenzeer van de keuze van de bemestingsnormen. Deze normen zijn om de drie jaar door de stuurgroep voor te stellen aan de Vlaamse Executieve.

Vermits verwacht mag worden dat de verlaging van de nutriënten in de mest, in het bijzonder van de stikstof, geen gelijke tred zal houden met de verstrenging van de normen en dat de afzetmogelijkheden zullen inkrimpen, zullen de berekende mestoverschotten toenemen. Wanneer op middellange termijn het bemestingsniveau wordt verlaagd met 25 ten honderd van de landbouwkundige stikstofnorm dan verdubbelen de mestoverschotten.

Artikel 32 bepaalt dat de stuurgroep is samengesteld uit, ten eerste, twee ambtenaren van de mestbank, die respectievelijk het voorzitterschap en het secretariaat van de stuurgroep waarnemen — enkel met raadgevende stem — en, ten tweede, zestien

deskundigen in de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging als gevolg van de productie, het gebruik en de opslag van meststoffen. Vier deskundigen worden aangeduid op voordracht van de algemene landbouworganisaties ; vier op voordracht van de representatieve organisaties vertegenwoordigd in de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen ; vier op voordracht van de leefmilieubewegingen en vier gekozen uit de wetenschappelijke kringen.

Daar de voorstellen inzake bemestingsnormen en de gemiddelde hoeveelheden dierlijke mest die per dier en per kalenderjaar evenals de in artikel 33 bedoelde beperkingen met twee derde meerderheid dienen goedgekeurd te worden, werd in de Commissie de aandacht getrokken op het feit dat 6 op 16 een **blokkeringsminderheid** vormt.

Artikel 33 bepaalt dat de Executieve beperkingen op de productie kan opleggen, indien er een reëel risico bestaat dat de geproduceerde dierlijke mest niet meer in zijn totaliteit op een ecologisch verantwoorde wijze kan worden afgezet, in zoverre de exploitatie van landbouwbedrijven hierdoor niet buiten iedere redelijke proportie wordt gehinderd en op voorstel van de in artikel 31 bedoelde stuurgroep.

In het voorontwerp klonk dit iets anders, maar het werd aangepast na het advies van de Raad van State, die van mening is dat dit maar kon in zoverre de exploitatie van landbouwbedrijven hierdoor niet buiten iedere redelijke proportie wordt gehinderd.

Artikel 37 voert strafbepalingen in. In de Commissie werd de opmerking gemaakt dat in vergelijking met andere misdrijven de voorgestelde strafbepalingen zeer zwaar zijn. Als voorbeeld werd aangehaald dat volgens artikel 37, paragraaf 3, punt 3 gestraft wordt met gevangenisstraf van 8 dagen tot 1 jaar en met een geldboete van 100 tot 100.000 frank maal 80 of 8 miljoen frank hij die dierlijke mest op andere dan cultuurgrond brengt. Dat is een zwaardere straf dan het volgende voorbeeld.

Overeenkomstig artikel 354 van het Strafwetboek wordt gestraft met 1

maand tot 1 jaar en een geldboete van 26 frank tot 100 frank niet tot 100.000 frank zij die een kind of een onbekwame te vondeling leggen of doen leggen en zij die hen op een niet eenzame plaats verlaten of doen verlaten. Dus, een zwaardere straf om dierlijke mest in een bos achter te laten dan om er een kind of onbekwame te vondeling te leggen of te verlaten.

Artikel 39 wijzigt het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij, in die zin dat de bevoegdheid van de Vlaamse Landmaatschappij wordt uitgebreid met de taken verbonden aan de mestbank. Wij kunnen alleen maar hopen dat de Vlaamse Landmaatschappij die taak zal aankunnen.

Zoals reeds bij het begin van mijn uiteenzetting gezegd, heeft de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud dit ontwerp van decreet, zoals het in de Commissie werd geamendeerd, eenparig aangenomen.

Ik hoop hier op een zelfde stemming. Ik hoop tevens dat de bedoeling en de decreetteksten in de praktijk en in de toekomst niet zullen leiden tot een te grote, tijd- en geldkostende administratie, die vooral op de familiale veebedrijven zal drukken.

Ik hoop vooral dat over tien jaar, als de **eindnorm** inzake toegelaten bemestingen moet worden bereikt, er geen verwijt zal kunnen worden gemaakt dat er aan zelfoverschatting werd gedaan en dat er een gebrek was aan inzicht van wat realiseerbaar is.

Ik hoop dat het mag slagen en dat er een evenwicht kan bereikt worden. Dat evenwicht, kan er deels komen door een aangepaste **bedrijfsstructuur** en betere ruimtelijke spreiding, hetgeen ook, en dan vooral om sanitaire redenen, door het Ministerie van Landbouw wordt opgelegd.

Dat evenwicht kan ertoe leiden dat kleinere grondgebonden familiale bedrijven kunnen uitgroeien tot een bepaalde economisch verantwoorde **bedrijfs**grootte, en dat de mestoverschotten van de industriële grondloze veebedrijven na mestverwerking naar

Van Nevel

een droog produkt kunnen worden geëxporteerd.

Er is geen toekomst voor een milieuvriendelijke landbouw of veeteelt. Het is de opdracht van de landbouwsector om milieuvriendelijk te worden. Inzake de mestproblematiek heeft dat financiële gevolgen, die uiteindelijk door de verbruiker van het eindprodukt zullen worden betaald.

De Voorzitter : De heer Cuyvers heeft het woord.

De heer J. Cuyvers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik wil de verslaggever bedanken voor de uitgebreidheid van zijn verslag en hem gelukwensen voor de tendentieuze manier waarop hij zijn verslag heeft gebracht.

De Groenen wijzen dit mestdecreet, ondanks enkele toegestane verbeteringen aangebracht in de Commissie voor Leefmilieu, volledig van de hand. In tegenstelling tot het bosdecreet dat wij wel hebben goedgekeurd, zullen wij dit mestdecreet afkeuren. Wij vinden van uw oplossingen dat ze te laat, te weinig structureel, te lineair en te weinig gefaseerd zijn. **(Onverstaanbare onderbreking door de heer A. Van Nevel)**

Ik heb net iemand van uw fractie horen beweren dat een landbouw die geen rekening houdt met de ecologische randvoorwaarden ten dode is opgeschreven. U bewijst nu dat u slechts lippendienst bewijst aan die stelling. Uw oplossingen zullen niet wezenlijk bijdragen tot de realisatie en de bescherming van het leefmilieu tegen de mestoverschotten en zullen de problemen van de veeteelt niet wezenlijk saneren. Te elfder ure dienen we nu nog een aantal amendementen in als laatste poging om voor de definitieve stemming dit decreet nog in de goede richting bij te sturen.

Ik kan uit het gezegde van mijn voorgangers afleiden dat de CVP erop rekent dat wij voor de eerste vier jaar de normen niet naar beneden zullen krijgen. Ik hoop dat dit een misrekening zal blijken te zijn.

Sta mij toe punt na punt de kritiek

verder uit te werken. **(Onverstaanbare onderbreking door de heer A. Van Nevel)**

Een goede verstaander heeft slechts een half woord nodig. Als u zegt dat de stuurgroep maar om de drie jaar een nieuw voorstel van normen aan de Vlaamse Executieve zal voorleggen, kan men dit daar min of meer onder verstaan. Ik verdedig duidelijk de lijn van een partij en niet de lijn van een commissieverslag. Dat is een verschil. Als u die twee zaken mengt is dat inderdaad tendentius. De manier waarop u het verpakt is tendentius.

De heer A. Van Nevel : Daarmee ga ik niet akkoord.

De heer J. Cuyvers : Daarin verschillen wij dan van mening. Dat recht hebben wij. Als u zegt dat het in de Commissie éénparig is aangenomen hebt u gelijk. U moet dan ook zeggen dat de twee groepen van dewelke u een tegenstem verwachtte afwezig waren. AGALEV heeft geen stemrecht, wat voor de publieke opinie zeer belangrijk is. Ik wens niet dat de Minister ons later in de schoenen schuift dat de Commissie éénparig voor was op basis van dit verslag. Indien de PVV-vertegenwoordiger bij de stemming nog in de Commissie aanwezig was geweest, zou hij tegengestemd hebben. In dat geval zou ik het argument van tendentius verslag niet hebben kunnen gebruiken, maar nu wel.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer Cuyvers, u bent uw uiteenzetting begonnen met het feliciteren van de verslaggever voor zijn verslag.

De heer J. Cuyvers : Neen, ik heb hem gefeliciteerd voor de uitgebreidheid van zijn verslag.

Minister T. Kelchtermans : Ik dacht dat u hem had gefeliciteerd voor zijn tendentius verslag.

De heer J. Cuyvers : Neen, mijnheer de Minister. Ik heb hem gefeliciteerd voor de uitgebreidheid van zijn verslag en heb hem gezegd dat ik hem kon gelukwensen — dit was bedoeld tussen aanhalingstekens — voor de tendentieuze manier waarop hij dit verslag heeft gebracht.

Mijnheer de Minister, uw oplossing

gen komen te laat. Reeds in de zeventiger jaren werd in opdracht van het Ministerie van Landbouw een studie gemaakt over de structurele problemen van de veeteelt en het mestoverschot. Waarschijnlijk onder druk van de machtige Boerenbond blijft tot nu toe, ondanks de recente varkenspestepidemie, de studie zonder fundamentele gevolgen op beleidsvlak. Wat een zee van tijd die ondertussen verloren gegaan is. Door de wildgroei in de varkenssector van de laatste jaren werd u wel gedwongen iets te doen, omdat de problemen werkelijk de pan uitswingen. Wij wilden reeds vroeger de zaak fundamenteel aanpakken. Collega Wilfried Van Durme heeft reeds tijdens de vorige legislatuur een wetsvoorstel voor een stop op de bio-industrie voorgesteld. Ik heb vandaag in De Standaard gelezen dat men nu weer gedwongen is om een aantal kilogram varkensvlees in te vriezen.

Tweede punt van kritiek : uw oplossingen zijn maar een doekje voor het bloeden. Wezenlijk wordt de veeteeltsector niet gesaneerd. Het mestoverschotprobleem wordt niet aangepakt. Specialisten op het vlak van het veterinaire beleid hebben in het verleden reeds meermaals gewezen op het structureel fout lopen van de moderne veehouderij. Sommige gemeenten kan men eigenlijk één groot varkensbedrijf noemen. Voeg daarbij de laksheid uit het verleden ten opzichte van de meest elementaire sanitaire voorzorgsmaatregelen en een ramp kon in deze sector niet uitblijven.

Mede als gevolg van de recente varkenspestepidemie kwam een dialoog tot stand tussen het Vlaamse Ministerie van Leefmilieu en het departement Landbouw. Nog op 15 november werden door de Staatssecretaris voor Landbouw ingrijpende structuurwijzigingen in de varkenshouderij in het vooruitzicht gesteld ; om redenen van sanitaire aard zou ook aan de structuur van de bedrijven worden gesleuteld ; een evolutie naar een type van gesloten bedrijfsvoering wordt in het vooruitzicht gesteld. Gesloten bedrijven betekent automatisch een lagere bezettingsgraad. Bovendien is het goed dat dan het welzijn van de dieren in de hand kan worden gewerkt. Het is duidelijk dat men in de

Cuyvers

concentratiegebieden aan een serieuze vermindering toe is en dan kan de vraag worden gesteld wat voor zin de installatie van mestbanken nog heeft.

Echte sanering veronderstelt volgens de Groenen dat men op korte termijn maatregelen neemt om de jaarlijkse toenemende afschaffing van landbouwgronden tegen te gaan waardoor de afzetmogelijkheden voor drijfmest blijven afnemen. Ik heb dit ook door de verslaggever horen vertellen. Bovendien moet vooral de varkensstapel drastisch worden ingekrompen met minimaal 30 ten honderd. Elk jaar dat we wachten zal dit percentage nog de hoogte in drijven. Dit is een prachtige illustratie van het gezegde : zachte heelmeesters maken stinkende wonden. Zelfs vanuit een onverwachte en onverdachte hoek, namelijk door Sicco Mansholt, wordt er gepleit voor een degelijke sanering wanneer de mestverwerking ineffectief zal blijken te zijn. En ik voorspel nu al dat dit inderdaad het geval zal zijn. Mijnheer de Minister, u voert geen brongericht beleid, maar een verdunningsbeleid. De mestbank zal alle cultuurgronden van Vlaanderen met een laagje drijfmest bedekken. De Romeinen zeiden reeds pecunia non olet, maar de bron van de pecunia kan inderdaad soms stinken. Als ik het mij goed herinner, hadden zij het dan over de oliehandel.

Derde punt van kritiek : uw bemestingsnormen zijn te weinig gedifferentieerd. Door voor alle cultuurgronden dezelfde maximale bemestingsnormen voor te stellen zonder rekening te houden met de ecologische aard van de streek en zelfs van het perceel grond, zal u het leefmilieu niet afdoende kunnen beschermen. Wij hebben een aantal amendementen ingediend om dit euvel bij te sturen. Voor ecologisch waardevolle gebieden, ecologisch kwetsbare gebieden, infiltratiegebieden voor waterwinningen en in de onmiddellijke nabijheid van oppervlaktewaters dient de onmiddellijke invoering van de ecologische eindbemestingsnorm onmiddellijk ingevoerd te worden. Wachten tot na het jaar 2000, dus nog ongeveer tien jaar, is ecologisch niet verantwoord. Dit toont volgens ons,

Groenen, ook aan dat uw mestdecreet, zoals het nu is ingediend, absoluut niet past in uw eigen visie op uw zogezegd natuurontwikkelingsbeleid van het MINA-plan. Alle mooie woorden ten spijt voert u met het mestdecreet een afbouwbeleid ten opzichte van de natuur.

Vierde punt van kritiek : uw afzetmilieuheffingen zijn te lineair. De industriële veebedrijven moeten in verhouding nog te weinig betalen, alhoewel vooral zij het zijn die aan de basis liggen van het mestoverschot. Om dit gebrek weg te werken hebben de Groenen een amendement ingediend.

Vijfde punt van kritiek : de milieunormen zijn te weinig gefaseerd in de tijd. Met ons amendement op het sleutelartikel 14 voeren we een duidelijke vermindering in van de maximaal toegelaten bemestingsnormen voor difosforpentoxide en stikstof. Zo weet de boer ten minste waar hij aan toe is, kan het leefmilieu effectiever worden beschermd en neemt de Vlaamse Raad eigen verantwoordelijkheid op. Wij zijn immers de wetgever, niet de Vlaamse Executieve en zeker niet de Vlaamse Stuurgroep mestproblematiek.

Zesde punt van kritiek : de mestbank zal het probleem echt niet oplossen. Mestbanken en daaraan gekoppeld mestverwerking vergen een zware investering en leggen aldus een zware bijkomende last op de sector. Deze werkwijze heeft daarenboven een hoge energiekost. Ik denk aan transport naar de verwerkende bedrijven, de eigenlijke verwerking en het transport naar andere regio's. Het is dus niet ondenkbaar dat de sector, in een reflex om het rendement veilig te stellen, de productie nog zou opdrijven, wat wellicht niet de bedoeling is. Het installeren van mestbanken komt in feite neer op het bestendigen van de huidige situatie en is in tegenstrijd met de verklaringen van het kabinet van Landbouw. Ingenieur De Baerdemaeker, kabinetschef van Landbouw, verklaarde op 25 oktober laatstleden tijdens een studiedag over mestverwerking een status quo als volgt : het aanvaarden dat er in Vlaanderen gebieden zijn waar een afbouw van de sector noodzakelijk is,

andere waar status quo verantwoord is en nog andere waar een lichte uitbreiding mogelijk is.

Wanneer men deze beleidsoptie aanvaardt, met andere woorden een geografische spreiding in verhouding tot de plaatselijke mestbehoeften, wordt het mestbankensysteem overbodig. Het creëren van verwerkingseenheden is bovendien dermate kapitaalintensief dat vennoten er alle belang bij hebben het systeem te bestendigen of zoveel mogelijk en zolang mogelijk mest te verwerken. Het blijft dus dweilen met de kraan open. Indien men uitgaat van de bemestingsnormen zoals in het ontwerp voorgesteld, betekent een mestbank vooral het overbemesten van gebieden waar er nu nog geen overschotten zijn tenminste voor wat dierlijk mest betreft. Zullen de betrokkenen in deze laatste gebieden dit aanvaarden ? Het instellen van een mestbank brengt met zich het risico mee voor het verspreiden van ziekten.

Zevende punt van kritiek : heffingen op kunstmeststoffen zijn noodzakelijk maar ontbreken. Waar vroeger nog een heffing was voorzien op kunstmeststoffen en veevoeders, is nu alleen een heffing op de exploitant gebleven ; dat betekent dus de boer. Het is degene die het al niet gemakkelijk heeft, die de lasten zal moeten dragen.

Via ons amendement stimuleren wij de Vlaamse Executieve tot onderhandelingen met de nationale overheid om die heffingen op kunstmeststoffen en veevoeders in te voeren. Als we dat niet doen zal de landbouwer, die al decennia lang is overgeschakeld op kunstmest, niet geneigd zijn om over te gaan op dierlijke mest. Nochtans zal het aanvaarden van dierlijke mest, al of niet ingedikt of gekorrelt, de noodzakelijke voorwaarde zijn om een afzetmarkt te vinden en dus de mestbank niet op te zadelen met een onoverzichtelijke mestplas.

Wij gaan voor ecologen naar een absurde situatie : wij voeren de basisstoffen voor kunstmeststoffen en veevoeders in uit de Derde Wereld, zetten die hier om in mestoverschotten

Cuyvers

en willen die dan gekorrelt of zelfs in tankers terug uitvoeren naar de Derde Wereld. Dat is de wereld werkelijk op zijn kop zetten, met hongersnood in de Derde Wereld als gevolg.

Achtste punt van kritiek : Als laatste onderdeel willen wij de blokkeringsminderheid van de landbouwers van de Vlaamse stuurgroep mestproblematiek ongedaan maken. Wij willen in ons amendement dat de vertegenwoordigers van de SERV niet mogen komen uit de kringen van de landbouwmiddelen en ook niet uit de veevoederindustrie. Een vingerwijzing van de Minister in een commissieverslag in die zin vinden wij echt onvoldoende, gezien de enorme financiële belangen die op het spel staan. Wij vrezen dat, als u ons amendement verwerpt, het leefmilieu weer eens het kind van de rekening zal zijn. Ook hier kunnen wij stellen : *pecunia non olet* of vertaald : geld stinkt niet.

Besluitend stel ik dat ten aanzien van het milieu mest dumpen wordt gelegaliseerd en uitgebreid over heel Vlaanderen. Met de voorgestelde normen wordt nooit de doelstelling voor vermindering van het NH₃-gehalte gehaald en de kwetsbare gebieden blijven bedreigd.

Mijnheer de Minister, collega's, om deze acht aangehaalde redenen gaat AGALEV tegen het mestdecreet stemmen. **(Applaus bij AGALEV)**

De Voorzitter : De heer De Groot heeft het woord.

De heer E. De Groot (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, het ontwerp van decreet dat hier ter stemming voorligt is eigenlijk uitermate typerend voor de leefmilieu-aanpak van deze Executieve. Het is bestraffend door de resem verbodsbepalingen en de nieuwe eco-belastingen die het invoert en het is nergens stimulerend ten opzichte van een milieuvriendelijk gedrag.

Het is overregulerend en daardoor oncontroleerbaar. Het miskent de inbreng van de privé-sector en creëert een monopolie voor de Vlaamse

Landmaatschappij met betrekking tot de exploitatie van de mestbank.

Op basis van deze drie karakteristieken hoeft men geen groot ziener te zijn om te voorspellen dat met dit decreet niet de beoogde resultaten zullen worden bereikt. Daarom heeft de PVV trouwens geopteerd voor een volkomen andere aanpak, die bovendien moet toelaten betere resultaten te boeken dan de doelstellingen die de Gemeenschapsminister nastreeft. Voor de PVV is de evenwichtsbemesting, namelijk een hoeveelheid bemesting die de opname door de gewassen niet overstijgt de uiteindelijke doelstelling. Concreet komt dit erop neer om tegen 2010 90 kilogram fosfaten en 300 kilogram stikstof per hectare, op een gefaseerde wijze in te voeren.

De wijze waarop wij dit willen realiseren wil ik hier even kort toelichten. In eerste instantie moet uiteraard het gebruik van kunstmest teruggedrongen worden door de invoering van een gedifferentieerde fiscaliteit die het gebruik van dierlijke mest voordeliger maakt. De kunstmestindustrie kan dan worden gestimuleerd om over te schakelen naar mestverwerking, namelijk door een verhoogde investeringsaftrek van 10 procentpunten toe te kennen voor investeringen in mestverwerking.

Op deze manier wordt een ernstige stimulans gegeven in de richting van de mestverwerking, de enige oplossing op termijn voor het probleem, wat trouwens ook wordt onderschreven door het Vlaams Agrarisch Centrum. Het ontwerp van decreet dat U, mijnheer de Minister, aan ons voorlegt, geeft hiertoe echter nog niet de minste aanzet.

Verder voorziet het PVV-voorstel in het bijhouden van een mineralenbalans per landbouwbedrijf. Deze mineralenbalans maakt het mogelijk per bedrijf te bepalen welke hoeveelheid mest op de cultuurgronden van het bedrijf zelf kan worden opgebracht. Het eventuele overschot kunnen de bedrijven dan aanbieden aan verschillende privé-mestbanken die de ingezamelde overschotten distribueren. Uitbreiding van bestaande,

of oprichting van nieuwe bedrijven die niet bij een mestbank zijn aangesloten, moet worden uitgesloten.

Het is vooral hier, met betrekking tot de functie van de mestbank, dat het PVV-voorstel fundamenteel verschilt van de operatie die de Minister voorstelt en waar hij, eens te meer, een monopoliepositie creëert voor de Vlaamse Landmaatschappij.

Mijnheer de Minister, in plaats van de stimulerende aanpak die de PVV voorstaat, is in dit ontwerp gekozen voor de zuiver repressieve aanpak met belastingen en verbodsbepalingen die soms aan het ongelooflijke grenzen. Ik verwijs hierbij naar artikel 17 waarbij een verbod wordt opgelegd om dierlijke mest op cultuurgrond op te brengen. Ik citeer : op alle zon- en feestdagen en gedurende de periode van 15 mei tot en met 1 november op werkdagen voor 8 uur en na 19 uur. Mijnheer de Minister, ik kan niet nalaten mij daarbij af te vragen welke de milieubekommernis is die aan deze bepaling ten grondslag ligt. Alsof het nu voor het milieu schadelijker zou zijn te bemesten op een zondag dan op een gewone werkdag. Alsof de mineralen sneller zouden uitspoelen op een zondag dan op een maandag. Dit is, collega's, een prachtvoorbeeld van overregulering, die bovendien oncontroleerbaar is en zonder direct effect voor de sanering van het leefmilieu.

Minister T. Kelchtermans : In uw gemeente is er ook milieuhinder. U is burgemeester. Beschikt u niet over een politiereglement dat het uitspreiden van mest beperkt tot bepaalde dagen van de week ?

De heer E. De Groot : Mijnheer de Minister, in mijn gemeente wordt zeer weinig mest uitgespreid. **(Rumor op verschillende banken)**

Men vraagt mij, als burgemeester, of mijn gemeente een reglement in dit verband heeft. Wij wonen in een meer geïndustrialiseerde streek. Nochtans hebben wij last van gelijkaardige geuren van de geïndustrialiseerde overzijde van het Zeekanaal, zoals u waarschijnlijk wel bekend zal zijn. Die geuren veroorzaken toch ook een zekere milieubelasting.

De Groot

In ieder geval is dit voor ons een voorbeeld van oncontroleerbaarheid, wat aanleiding kan geven tot willekeur.

Minister T. Kelchtermans : Het is goed dat u die opmerking maakt. Met het decretaal vastleggen regelt men wat in vele gemeenten op een totaal niet-uniforme wijze is georganiseerd. De ene gemeente heeft het ene reglement en een nabijgelegen gemeente heeft dan weer een ander reglement. Nu komt men in het gehele Vlaams Gewest tot een uniforme regeling waarin de geurhinder op bepaalde dagen wordt geregeld. Ik neem aan dat u hiervoor zelf iets minder gevoelig bent.

De heer E. De Groot : Wij hebben hinder van andere plagen. Misschien kan daarvoor ook een reglement worden uitgewerkt. Wij zullen het hierover toch niet eens worden. Ik herhaal dat dit een voorbeeld is van overreglementering.

Minister T. Kelchtermans : Of heeft u iets tegen de zondag ? Dat zal wel niet.

De heer E. De Groot : Zeker niet, wat zou ik tegen de zondag moeten hebben ? Daarenboven dreigen de belastingen, want dat zijn het noch min noch meer zoals uit het advies van de Raad van State blijkt, hetzelfde lot te ondergaan als de belasting op de waterverontreiniging die dezelfde Minister heeft ingevoerd. Talloze gezinnen weigeren deze belasting te betalen, wat trouwens begrijpelijk is, omdat men geen verband ziet tussen het betalen van de belasting en het eventuele resultaat. Voor de overheid wordt het een bijna onmogelijke opdracht om die belastingen alsnog te innen. Hetzelfde zou evengoed kunnen gebeuren met de basis- en de afzetbelasting die dit decreet wil invoeren. De enige oplossing bestaat erin, zoals in het PVV-voorstel is uitgewerkt, om door de diverse privé-mestbanken in onderlinge concurrentie een prijs te laten aanrekenen voor de distributie van de bij hen aangeboden mestoverschotten. Alleen op die manier is voor degene die de prijs betaalt, het landbouwbedrijf in kwestie, de band

duidelijk met de geleverde dienst. Het onderling in concurrentie staan zal deze prijs bovendien zo laag mogelijk houden.

Naast het verlenen van een monopolie aan de VLM, draagt dit decreet nog een tweede karakteristiek in zich die zich dreigt te ontpoppen tot het ware handelsmerk van de bevoegde Minister : net zoals in de waterzuiveringsmachtsgreep is dit decreet ook zeer uitnodigend voor de bevriende zuilorganisaties. Door de creatie van een stuurgroep Vlaamse mestproblematiek die een belangrijke taak te vervullen krijgt, worden in de beleidsadvisering bepaalde bevriende organisaties binnengeloodst. Het was trouwens typerend dat tijdens de hoorzittingen bleek dat een bevriende organisatie, die wij allen kennen, opvallend mild was voor het ontwerp van decreet. Naast de oproep om niet overhaast tewerk te gaan, werd door deze landbouworganisatie geen andere fundamentele kritiek geuit. Het feit dat haar een bevoorrechte plaats was voorbehouden in de stuurgroep, maakte dit overbodig.

Mijnheer de Minister, er blijft nog een zeer belangrijke vraag onbeantwoord. Het betreft het laatste artikel van het decreet, namelijk de inwerkingtreding. Oorspronkelijk was het de bedoeling dit ontwerp snel door de Commissie te jagen. In volle begrotingsbespreking moest dit ontwerp door de Commissie gesluisd worden teneinde het op 1 januari 1991 in werking te laten treden. De wijsheid heeft er echter anders over geoordeeld en een normale behandeling aan dit ontwerp voorbehouden.

Het bewuste artikel 41 van het ontwerp laat echter aan de Executieve de mogelijkheid om de datum van inwerkingtreding te bepalen. Dienaangaande zou ik graag van de Minister een duidelijk antwoord krijgen op een duidelijke vraag : wordt dit decreet met terugwerkende kracht in werking gesteld ? Een dergelijke handelwijze is voor de PVV voorbeeld van onbehoorlijk besturen en drijft de rechtsonzekerheid voor de burgers ten top. Wij zullen ons daarom met klem verzetten tegen een dergelijk laakbaar optreden.

Ik wil besluiten met de fundamentele

opmerkingen die ten aanzien van dit decreet werden gemaakt tijdens de hoorzittingen. Door menig spreker werd de bezorgdheid geuit over het feit dat dit decreet geen oplossing zal bieden voor het vermessingsprobleem. Nochtans hangt er een niet-onaanzienlijke kostprijs aan vast : 170 miljoen frank voor de werking van de mestbank alleen al, en dit nog zonder de transport-, opslag- en verwerkingskosten die een veelvoud van dit bedrag zullen eisen. Daarenboven gaat het over de inkomens van tal van gezinsbedrijven, aan wie inspanningen worden gevraagd die geen garantie bieden op een degelijk resultaat.

Voor de PVV is alleen een stimulerende aanpak de juiste weg. Wij zullen daarom dit ontwerp van decreet niet goedkeuren. **(Applaus bij de PVV)**

De Voorzitter : De heer Timmermans heeft het woord.

De heer J. Timmermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, een van de krachtlijnen van een aangepast milieubeleid is uiteraard het uitvoeren van de geïntegreerde milieupolitiek. Met andere woorden, men splitst het milieu niet langer op in verschillende sectoren — lucht, water, grond, oppervlaktewater — maar houdt integendeel ook rekening met de banden en relaties met de onderscheiden sectoren.

De mestoverschottenproblematiek heeft dringend en noodzakelijk een oplossing nodig, want het probleem is zeer acuut, wat door de verslaggever is erkend. Wetend welke kringen hij vertegenwoordigt is dit een grote bekentenis en is het van enorm belang dat wij een oplossing vinden.

Voor ons is de mestregeling een onderdeel van het noodzakelijke bodembeleid. De bodem, als vast deel van de aarde met de zich daarin bevindende vloeibare en gasvormige bestanddelen en organismen, met daarin begrepen de onderwaterbodems.

Behoudens de algemene uitgangspunten van het milieubeleid geldt voor de bodem het specifieke uitgangspunt dat hij de potentie moet

Timmermans

behouden om zijn verschillende functies naar behoren te kunnen vervullen, de zogenaamde multifunctionaliteit. De gevolgen van ingrepen die deze eigenschappen teniet doen, of ernstig verstoren, moeten voorkomen, beperkt of verholpen worden. Onder deze ingrepen vallen zowel bodemverontreiniging door stoffen als bodemaantasting door mechanische ingrepen. Onder bodemverontreiniging vallen dus ook onder meer de gevolgen van overbemesting en de afvalopslag. Bodemaantasting kan onder meer het gevolg zijn van grondwaterverontreiniging en de ontginning van natuurlijke rijkdommen.

Bijgevolg neemt de SP aan dat het logisch zou zijn dat wij deze gelegenheid ook in de toekomst zouden aangrijpen om legistische initiatieven te nemen met betrekking tot de bodem, zodat later één overkoepelend bodemdecreet zou worden goedgekeurd. Dit decreet moet op zijn beurt passen in een algemeen milieubeleidsplan, zoals trouwens door de Minister en de Executieve voorgesteld. Dit geeft ook mogelijkheden tot een verhoging van de rechtszekerheid voor de burger, omdat daardoor — en de commissie Bocken werd daarmee belast — een doorzichtigheid van de wetgeving tot stand wordt gebracht, alsook een vereenvoudiging en een uniformiteit van procedure wordt gecreëerd, zodat een maximale coördinatie wordt ingebouwd bij het streven naar de bescherming van de leefomgeving.

Bijgevolg stellen wij dat deze mestregeling samen moet worden gezien met het te herziene decreet op het grondwaterbeheer, daterend van 24 januari 1984, met het reeds in herziening gestelde afvalstoffendecreet van 2 juli 1981 en met het nog op te stellen bodemdecreet op de ontginning van natuurlijke rijkdommen. Dat is mijns inziens de voorliggende globale noodzaak.

Thans kom ik tot het probleem van de mestoverschotten en de belangrijke functie die aan de mestbank wordt gegeven. De primaire opdracht voor de mestbank zal erin bestaan gunstige voorwaarden te scheppen voor de

afzet van de mengmestoverschotten uit de produktiecentra in de akkerbouwgebieden. Op basis van landbouwkundige bemestingsnormen berekent men voor Vlaanderen een mengmestoverschot van ongeveer 1 miljoen ton per jaar tegen 1995. Op basis van milieukundige bemestingsnormen wordt, voor 1995, het mestoverschot geraamd op ongeveer 4 ton per jaar. Voor het eerstkomend decennium verwacht men dat het transport via de mestbank van het overschotmest naar afzetgebieden een hoge prioriteit zal krijgen, met een optimalisatie van de distributie door betere mestkwaliteit en door het creëren van een grote opslagcapaciteit in de akkerbouwgebieden.

Op langere termijn evenwel — dit werd ook door de heer Capoen gesteld — moet men, om de bodem en het grondwater niet verder te belasten, tot een evenwicht in de bemesting komen; dit veronderstelt een bemesting die niet veel hoger ligt dan de hoeveelheid door het gewas onttrokken voedingsstoffen.

In Nederland hoopt men deze ecologische norm rond de eeuwwisseling in te voeren. In de beginjaren 2000 zou aan de mestdistributie een einde moeten komen en zouden alle mestoverschotten worden afgevoerd naar grootschalige mestverwerkende installaties.

De onttrekkingsnorm is een stap vooruit ten aanzien van de landbouwkundige norm, die precies rekening houdt met het verlies, dus met de uitspoeling van mineralen. Veiligheidshalve dient men echter ook te verwijzen naar het feit dat het toenemend gehalte aan nitraten in voor consumptie bestemde gewassen nauwkeurig dient te worden gevolgd. Het is bekend dat een toenemend nitraatgehalte in het menselijk voedsel via de maagzuren leidt tot de omzetting in nitrozaminen, wat gekende maag- en darmkankerverwekkers zijn. De onttrekkingsnorm mag dus zeker niet worden verward met een veiligheidsnorm inzake gezondheidsrisico's. **(Onderbreking door de heer J. Van Looy)**

De onttrekkingsnorm moet niet de bemestingsnorm zijn, maar moet er

wel dicht bij aanleunen. Het zou echter goed zijn de onttrekkingsnorm nu reeds te hanteren, omdat wij op die wijze dichter aanleunen bij de ecologische benadering.

Wij zijn van mening dat het op termijn onmogelijk is tot een oplossing te komen zonder voorafgaandelijk ke integrale mestregeling. De ervaring heeft ons allen geleerd dat het zo niet verder kon met de huidige mestoverschotten. De betrokken sector is dan zelf vragende partij geworden. Inderdaad, de aanval is de beste verdediging. De mestbank is en blijft een noodoplossing. Momenteel gaat het in eerste instantie om de verplaatsing vanuit een gebied waar het overschot niet meer te dragen is naar een gebied dat er op dit ogenblik nog goed aan toe is, maar dat na verloop van tijd al even aangetast zal zijn.

De heer J. Van Looy : Indien een mestbank een noodoplossing is, wat is dan een waterzuiveringsstation ?

De heer J. Timmermans : Mijnheer Van Looy, u weet even goed als ik dat er bij de waterzuivering steeds een restvervuiling zal zijn. Dat probleem stelt zich hier echter niet. Rekening houdend met de hoeveelheid mest die wordt geproduceerd, zal er op termijn geen overschot meer te verwerken zijn op andere plaatsen in dit kleine Vlaanderen. Voor de mestverwerking stelt het probleem zich dus totaal anders dan voor de waterzuivering.

Volgens ons zal een herverdeling op termijn geen oplossing bieden en zal de overtollige mest moeten worden verwerkt. Het verheugt ons trouwens dat wij in de Commissie samen een amendement opstelden waarbij de Executieve wordt uitgenodigd om binnen dit decreet financiële middelen vrij te maken voor wetenschappelijk onderzoek en verdere studies ten einde bijvoorbeeld een mestverwerkingsbedrijf op te richten. Ik ben het eens met collega Capoen die zei in deze richting te moeten verder gaan. Voor ons blijft de mestbank een aanpassing, een instrument, een aanpak van bepaalde gevolgen.

Een integrale regeling van de mestoverschotten moet echter ook de oorzaken durven aanpakken. Alzo ko-

Timmermans

men wij tot het belangrijk gegeven van de bemestingsnormen.

De drijfmestproblematiek is gebaseerd op een teveel in Vlaanderen. De essentiële vraag is echter hoeveel te veel? Daarover had in de Commissie een vinnige en boeiende discussie plaats. Samen hebben wij een nieuwe tabel opgesteld in artikel 5; deze tabel is zeer bepalend. Wij hebben deze vereenvoudigd en aangevuld met een aantal dieren die in de oorspronkelijke voorstellen niet waren vermeld. Ik wens te onderstrepen dat in de Commissie een zeer goede samenwerking heerste en wij het voorliggend ontwerp van decreet nog in een positieve richting hebben kunnen aanpassen. Dit ontwerp is een eerste aanzet om te komen tot een geïntegreerd beleid.

In de Commissie hebben wij ook nog amendementen aangenomen die dit ontwerp verfijnen. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de milieu-optie in dit decreet waarbij een amendement werd aangenomen dat de bemestingsnorm voor snijmaïs verlaagt van 250 kilogram per hectare naar 200 kilogram per hectare.

Wij hebben ook samen anomalieën rechtgezet. Inderdaad, ook uit landbouwkundig oogpunt kwamen in de tabel anomalieën voor die hoegenaamd niet verdedigbaar waren. Wij hebben deze zaken in alle objectiviteit kunnen rechtzetten. Ik meen dat wij in deze discussie het democratisch beginsel ten volle hebben kunnen laten spelen.

Belangrijk is ook dat wij in artikel 2, 10° hebben kunnen inschrijven dat de mestinvoer van buiten de gewestgrens ambtshalve als overschot wordt gedefinieerd met uitzondering voor de eigen gronden en een heffing van 20 frank per ton kan worden opgelegd, zoals trouwens hier door de verslaggever werd gezegd.

Wij hebben ook belangrijke wijzigingen aangebracht voor een verstrengde aanpak van de bio-industrie. In artikel 2 hebben wij meer gepreciseerd wat de notie bedrijf inhoudt, teneinde geen ontsnappingsroutes voor deze industrie mogelijk te maken.

Wij hebben ook een strengere regeling voor vervoer, controle, afbakening van de verschillende distributiegrenzen in het decreet ingeschreven. Uiteraard zijn wij tevreden met het akkoord dat wij samen met de Minister hebben bereikt.

In tegenstelling tot wat collega Cuyvers meent, met name dat decretaal moet ingeschreven worden dat de vertegenwoordiging van de SERV in de stuurgroep niet mag bestaan uit vertegenwoordigers van de landbouworganisaties, heeft de Gemeenschapsminister verwezen naar de Memorie van Toelichting. De Gemeenschapsminister stelde dat, gelet op het feit dat de algemene landbouworganisaties reeds vier deskundigen voordragen, aan de SERV zal worden gevraagd geen vertegenwoordigers van de algemene landbouworganisaties af te vaardigen. Ik denk dat wij niet in de plaats mogen treden

van de SERV om zijn vertegenwoordigers aan te duiden. Met deze geschreven toelichting bij het artikel vertrouwen wij op de wijsheid en de medewerking van de vertegenwoordigers in de SERV, die reeds, via hun advies hun objectiviteit hebben bewezen. Wij vertrouwen er ten volle op dat de geest waarin en de wijze waarop deze stuurgroep moet worden samengesteld, volkomen aan onze verwachtingen zal beantwoorden.

Geachte collega's, met dit ontwerp van decreet, dat wij morgen zullen goedkeuren, wordt een eerste stap gezet om ook in deze sector, met name de landbouw, een aanzet te geven tot een ecologische benadering. De SP verheugt zich over dit initiatief. **(Algemeen applaus)**

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Dames en heren, hiermee zijn wij aan het einde gekomen van deze morgenvergadering.

Wij zullen deze namiddag om 14 uur opnieuw bijeenkomen.

De vergadering is gesloten.

- De vergadering wordt gesloten om 12.35 uur.
